

Luosto Classicin, Pyhä Unpluggedin ja Staalon teatterifestien talousvaikutukset vuonna 2014

Luosto Classicin, Pyhä Unpluggedin ja Staalon teatterifestien talousvaikutukset vuonna 2014

*Tapahtumien aluetalousvaikutusten
arviointi -hankkeen selvitysraportti*

Pasi Satokangas

Rovaniemi 2015

Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti (MTI)
Viirinkankaantie 1
96300 Rovaniemi
www.luc.fi/matkailu

Taitto: Taittotalo PrintOne
Minna Komppa
Helsinki 2015

ISBN 978-952-6620-27-5

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	4
1. Johdanto	5
2. Pyhä Unpluggedin talousvaikutusten selvitys	8
2.1 Pyhä Unplugged -tapahtuman taustatietoja	8
2.2 Pyhä Unpluggedin matkailutulo	8
2.3 Paikallisten tulovaikutus Pyhä Unpluggedissa	12
2.4 Pyhä Unpluggedin työllisyys- palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutukset	13
3. Luosto Classicin talousvaikutusten selvitys	14
3.1 Luosto Classic -tapahtuman taustatietoja	14
3.2 Luosto Classicin matkailutulo	14
3.3 Paikallisten tulovaikutus Luosto Classicissa	17
3.4 Luosto Classicin työllisyys-, palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutukset	17
4. Staalon teatterifestien talousvaikutusten selvitys	18
4.1 Staalon teatterifestien taustatietoja	18
4.2 Staalon teatterifestien matkailutulo	18
4.3 Paikallisten tulovaikutus Staalon teatterifesteillä	21
4.4 Staalon teatterifestien työllisyys-, palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutukset	22
5. Pohdinta ja ohjeistus selvityksen tekemiseen	24
5.1 Pohdinta	24
5.2 Ohjeistus selvityksen tekemiseen	25
Kirjallisuus	29
Taulukot	31
Kuvat	31

Esipuhe

Suomessa järjestetään vuosittain lukuisia suuria yleisötapahtumia, joissa käy runsaasti vieraita kohdepaikkakunnan ulkopuolelta. Tapahtumat saavat aikaan erilaisia vaikutuksia, joista erityisesti talousvaikutukset kiinnostavat aluekehittäjiä ja matkailutoimijoita, koska tapahtumavieraat tuovat alueelle uutta rahaa. Tiedot talousvaikutuksista voivat usein jäädä arvioiden varaan ja perusteltujen päätösten tekeminen tapahtuman järjestämisestä tai tukemisesta on vaikeaa.

Lappilaisten tapahtumien talousvaikutuksia on tutkittu vuoden 2014 aikana Lapin ammattikorkeakoulun / Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutin hallinnoimassa ja Lapin liiton rahoittamassa Tapahtumien aluetalousvaikutusten arviointi (EAKR) -hankkeessa. Selvityksen kohteena olivat Pyhä Unplugged Pyhätunturilla heinä-elokuussa, Luosto Classic elokuussa Luostolla ja Staalon teatterifesti syyskuussa Kittilässä. Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijat osallistuivat selvityksen vaiheisiin suunnittelusta tulosten analyysiin.

Staalon teatterifesti on vuodesta 2008 järjestetty Pohjois-Suomen suurin vuosittainen teatteritapahtuma Kittilässä ja Levillä yli 5000 kävijällään. Vuonna 2015 kolmattatoista kertaa järjestettävä *Luosto Classic* kokoa vuosittain noin tuhat klassisen musiikin ystävää nauttimaan taide-elämyksistä keskellä lapin lumoavaa tunturiluontoa. Vuodesta 1998 järjestetty, tunnelmastaan, konserttipaikkojen upeista maisemista ja Aittakurun akustiikasta tunnettu *Pyhä Unplugged* puolestaan kerää vuosittain noin 2000 kuulijaa.

Projektin tuloksena oli selvitys Pyhä Unpluggedin, Luosto Classicin sekä Staalon teatterifestien tapahtumavieraisten aikaansaamista talousvaikutuksista, arvio menetelmän soveltuvuudesta lappilaisten tapahtumien vaikutusten selvittämiseen ja ohjeistus vastaavan selvityksen tekemiseen. Projektin tuloksia voivat hyödyntää tapahtumajärjestäjät, aluekehittäjät ja matkailutoimijat.

Projektin selvitysten perusteella kohdetapahtumissa vierailevien kävijöiden todettiin kuluttavan matkallaan jopa useita satoja tuhansia euroja. Pohjoismainen menomenetelmä soveltui tarkoituksenmukaisesti lappilaisten kulttuuritapahtumien talousvaikutusten selvittämiseen. Selvityksissä tuli esille joitakin pienehköihin tapahtumiin liittyviä haasteita, kuten vastausmäärän vähäisyys. Menomenetelmän joustavuuden ja monipuolisuuden ansiosta sitä voidaan kuitenkin soveltaa erilaisiin kohteisiin. Tapahtumien talousvaikutusten selvittämisen periaatteet ovat pysyneet suhteellisen samanlaisina pitkään. Menetelmien käytännön soveltamiseen liittyy tosin useita huomionkohteita, joista toteuttajan on hyvä olla tietoinen. Tuotetun ohjeistuksen ansiosta selvityksiä on mahdollisuus toteuttaa esimerkiksi tapahtumanjärjestäjien toimesta. Hanke tuotti runsaasti käytännön kokemuksia, jotka ovat tarpeen vastaavia selvityksiä toteutettaessa.

Haluamme kiittää yhteistyöstä hankkeen ohjausryhmää, kohdealueiden edustajia Anu Summasta ja Veli-Matti Hettulaa, selvitysten tekemiseen osallistuneita Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoita sekä lehtori Tanja Maaninkaa ja hankkeen harjoittelijaa Mikko Äijälää.

Rovaniemellä 20.4.2015

Pasi Satokangas
projektisuunnittelija

Mirva Tapaninen
projektipäällikkö

1. Johdanto

Tapahtumien taloudellisen vaikuttavuuden ymmärretään yleensä syntyvän lähinnä kohdealueen ulkopuolelta saapuneiden kävijöiden eli matkailijoiden aikaansaamana. Sen vuoksi tapahtumien talousvaikutuksia voidaan hahmottaa matkailun talousvaikutuksia kuvaavilla käsitteillä.

Matkailun välittömät vaikutukset muodostuvat matkailijoiden (tapahtumavieraiden) asioidessa alueen yrityksissä. Myös tämä raportti koskee välittömiä vaikutuksia. Välilliset vaikutukset puolestaan muodostuvat matkailijoita palvelevien yritysten suorittaessa alihankintaostoja. Lisäksi on olemassa johdettuja vaikutuksia, jotka muodostuvat matkailun ansiosta työllistyneiden ostaessa tavaroita tai palveluja. Välilliset ja johdetut vaikutukset muodostavat matkailun kerrannaisvaikutukset ja kokonaisvaikutukset edellisten lisäksi myös välittömät vaikutukset. Kaikista vaikutuksista on mahdollista laskea matkailutulo ja -työllisyys sekä näistä kertyvä palkkatulo ja verotulo. (Kauppila, 2001, 5.)

Tapahtumat voivat saada aikaan syrjäyttämisaikutuksia. Rahoituksen syrjäyttämisaikutus tarkoittaa sitä, että tapahtumaan suunnattu rahoitus syrjäyttää vaihtoehtoisia käyttökohteita tai säästämistä. Tapahtuma voi syrjäyttää myös muita tapahtumia, matkailijoita tai paikallisten kulutusta. Mikäli tapahtuma aiheuttaa muiden tapahtumien tai kulutuksen siirtymistä toiselle alueelle tai myöhempään ajankohtaan, kyse on siirtymävaikutuksesta. Edellisten vastakohtana tapahtumilla on lisäksi täydentäviä vaikutuksia, mikä tarkoittaa, että alueella järjestetään tapahtuman vuoksi esimerkiksi seminaareja tai vierailuja, tai että tapahtuma on matkailijoille lisäsyysaapua alueelle. (Kilpeläinen & Kostiainen & Laakso, 2012, 22.) Tapahtumien talousvaikutusten arviointi -hankkeen selvitykset toteutettiin matkailukeskusalueilla, joilla on runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Monille ”mökkiläisistä” tapahtuma on lisämotiivi saapua lomalle määrättyä ajankohtana.

Paikallisten tapahtumavieraiden rahankulutus saa aikaa positiivisen nettovaikutuksen vain silloin, kun sen ansiosta kulutusta ei suuntaudu alueen ulkopuolelle. Mikäli tapahtuma esimerkiksi saa paikallisen

viettämään viikonloppunsa kotipaikkakunnalla sen sijaan, että hän matkustaisi muualle, tapahtumalla on positiivinen nettovaikutus. (Kilpeläinen & Kostiainen & Laakso, 2012, 22.) Käsillä olevassa työssä laskettiin myös paikallisten kulutusvaikutukset, mutta ei kuitenkaan nettovaikutuksia.

Matkailun taloudellisten vaikutusten mittaamisessa on Suomessa käytetty yleensä ns. pohjoismaista tulo- tai menomenetelmää. Tulomenetelmää käytettäessä selvitetään yritysten matkailijoilta saamaa tuloa. Menomenetelmässä puolestaan selvitetään matkailijoiden rahankulutusta, joka on heille siis meno. Jälkimmäistä menetelmää on sovellettu laajasti tapahtumien talousvaikutusten selvittämiseen. Pohjoismaisella mallilla voidaan selvittää myös matkailun työllisyys- ja palkkaverotulovaikutukset alueelle. (Matkailun edistämiskeskus, 1983.)

Cantellin, 1996, s. 41, mukaan Myerscoughin raportti vuodelta 1988 avasi kulttuurisektorin puolesta taloudellisin argumentein käytävän keskustelun. Raportti käsitteli kulttuurisektorin taloudellista merkitystä kolmella alueella Britanniassa ja sen tärkeimpiä osioita oli arvioida taidetapahtumissa vierailevien taloudellista vaikutusta. Suomalaisten tapahtumien talousvaikutuksia on selvitetty mm. Helsingissä (Kilpeläinen & Kostiainen & Laakso, 2012), (Laakso & Kilpeläinen & Kostiainen & Susiluoto, 2006), (Northern Stars of Ice Hockey, 2013), (Laakso & Kuisma & Kostiainen, 2006), Kaustisilla (Tohmo, 2002), Kitilässä (Säteri, 2010), (Satokangas 2015), Kuopiossa (Cantell, 1996), Pyhä-Luostolla (Liukka & Pakarinen & Peräkylä, 2007), (Pasanen, 2009a, Pasanen, 2009b), Jyväskylässä (Neste Oil Ralli, 2013), Lohtajalla (Tohmo, 2002), Sodankylässä (Tyni & Aho, 1999), Tampereella (Cantell, 1996), Toholammilla (Tohmo, 2002), Turussa (Cantell, 1996), (Ruusinen, 2013), Itä-Suomessa (Mikkonen, Pasanen & Taskinen, 2008), (Mikkonen & Pasanen, 2009), Etelä-Pohjanmaalla (Tuuri & Rumpunen & Korttesluoma & Katajavirta, 2012), Pirkanmaalla (Pirkanmaan festivaalien, 2014), sekä Oulussa, Porissa ja Seinäjoella (Karppinen & Luonila, 2014).

Tapahtumien talousvaikutuksia on yleisesti arvi-

oitu panos-tuotos -mallin avulla. Mallin avulla kuvataan rahan kiertoa aluetaloudessa. Laskennallinen yleinen tasapainomalli soveltuu myös tapahtumien talousvaikutusten selvittämiseen, mutta on melko vähän käytetty mm. kalleutensa vuoksi. Suomessa yleinen keino tapahtumien matkailutulon selvittämiseen on ns. pohjoismainen menetelmä. (Kilpeläinen & Kostiainen & Laakso, 2012; Mikkonen, Pasanen, Hakola, 2009.) Pohjoismaisen mallin tulomenetelmää käytettäessä tapahtumien vaikutuksia tiedustellaan kohdealueen yrityksiltä, ja menomenetelmää käytettäessä tapahtumavierailta. Näistä erityisesti menomenetelmä on yleisesti käytetty. Arvonlisämenetelmän ominaispiirre puolestaan on, että selvityskohteena on kuntaan jäävä arvonlisä eli varantosuure (Tohmo, 2002). Tapahtumien talousvaikutusten arviointi -hankkeen selvitys toteutettiin pohjoismaisen menomenetelmän mukaisesti. Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutissa (MTI) on käytetty pohjoismaista mallia matkailun talousvaikutusten selvittämiseen, joten menetelmän käyttöön oli olemassa perusvalmiudet. Pohjoismaista mallia käyttämällä oli mahdollista keskittyä juuri tapahtumien talousvaikutusten selvittämisen erityispiirteisiin, koska mallin peruserävaikutukset olivat tuttuja. Vaikka myös pohjoismaiseen menomenetelmään liittyy joitakin jäljempänä esille tuotuja ongelmia, malli on todettu useissa yhteyksissä toimivaksi. Sitä on suhteellisen helppo soveltaa, mikä on eduksi pyrittäessä edistämään talousvaikutusten selvittämistä yhä useammissa tapahtumissa.

Tapahtumiin osallistuvalla yleisöllä järjestettiin rahankulutusta seitsemällä toimialalla mittaava otoskysely. Lisäksi aineistona käytettiin järjestäjiltä saatuja pääsylipputilastoja. Tapahtumien välitön matkailutulo vaikutus laskettiin molempia aineistoja hyödyntäen. Koska kävijöiden rahankulutus vaihtelee voimakkaasti majoitusmuodon mukaan, majoitusta on käytetty taustamuuttujana selvityksessä. Matkailutuloa kuvaavassa laskelmassa ei ole huomioitu kohdekuntien paikallisväestön aiheuttamia vaikutuksia. Vaikutusten laskennassa ei ole vastaavasti huomioitu niitä osallistujia, joille tapahtuma ei ollut motiivi paikalle matkustamiseen. Mikäli tapahtuma ei ollut suuri syy alueelle saapumiseen, mutta vaikutti matkapäätökseen osittain, vaikutuksesta on huomioitu 50 %. Paikallisten tapahtumakävijöiden vaikutuksesta on tehty erillinen laskelma.

Tapahtumien matkailutyöllisyysvaikutusten laskenta tapahtui matkailutulon pohjalta. Arvonlisäveron sisältävä matkailutulo muunnettiin aluksi arvonlisäverottomaksi, jotta se vastaisi työllisyyslaskennassa apuna käytettäviä tilastolukuja. Muuntamisessa käytettiin seuraavia arvonlisäverokantoja: paikallisliikenne 10 %, majoituspalvelut 10 %, ravintolapalvelut 14 %, huvi- ja virkistyspalvelut 10 %, vähittäiskauppa 14 % ja muu rahankäyttö 24 %. (Osa arvonlisäverokannoista on laskettu useiden toimiluokkien keskiarvona.)

Pohjoismaisen menomenetelmän täydennyksenä selvityksen työllisyys-, palkkatulo- ja palkkaverotulolaskennassa hyödynnettiin tilastoaineistoja. Henkilöstö/liikevaihto -suhteiden laskennassa on käytetty kohdekuntia koskevia, toimialoitain/menoluokittain seuraavaksi lueteltuja Tol 2008 - luokkia. *Vähittäiskauppa*: 47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa), *majoitus*: 55 Majotus, *rautatie*: 56 Rautatieseimistöiminta, *huvi- ja virkistys*: 5914 Elokuvien esittäminen, 79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut, 8551 Urheilu- ja liikuntakoulutus, 90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta, 9102 Museoiden toiminta, 9103 Historiallisten nähtävyyksien, rakennusten ja vastaavien kohteiden toiminta, 9104 Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta, 931 Urheilutoiminta, 932 Huvi- ja virkistystoiminta, 9602 Kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut, 9604 Kylpylaitokset, saunat, solariumit yms. palvelut, *liikenne*: 49320 Taksiliikenne, 45201 Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus (pl. renkaat), 47301 Huoltamotointa, 4532 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden vähittäiskauppa, 45403 Moottoripyörien huolto ja korjaus, 473 Ajoneuvojen polttoaineen vähittäiskauppa, 491 Rautateiden henkilöliikenne, kaukoliikenne, 493 Muu maaliikenteen henkilöliikenne, 50101 Meriliikenteen henkilökuljetus, 50102 Rannikkovesiliikenteen henkilökuljetus, 503 Sisävesiliikenteen henkilökuljetus, 511 Matkustajalentoliikenne, 52211 Linja-autoasemat, 5223 Ilmaliikennettä palveleva toiminta, 771 Moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing, *muu rahankäyttö*: kaikkien yksityisen sektorin toimialojen keskiarvo. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2014.) Henkilöstö/liikevaihto -suhteiden laskennassa käytetyt toimiluokat on valittu vastaavilla periaatteilla kuin useissa matkailun talousvaikutusten selvityksissä, esimerkiksi 12 lappilaista kuntaa koskevassa työssä (Satokangas 2013).

Palkkatulovaikutukset on laskettu koko maata koskevien vuoden 2013 ansiotietojen avulla, muuntaen kuukausiansiot vuosiansioiksi kertoimella 12,5. Vuosiansiot toimialoittain ovat: vähittäiskauppa 31 425 €, majoitus 29 137,50 €, ravitsemus 29 203,10 €, huvi- ja virkistys 30 037,50 €, liikenne 30 826,50 € ja muu rahankäyttö 29 837,50 € (Tilastokeskus 2014). Ansiotasoa ei ole päivitetty vuodelle 2014, koska tuloksia laskettaessa käytössä ei ollut koko vuotta 2014 koskevia tietoja. Käytettävissä olleiden vuotta 2014 koskevien elinkustannusindeksin kuukausitietojen perusteella muutos vuoteen 2013 verrattuna oli hyvin pieni (Tilastokeskus 2015).

Vähittäiskaupan toimialan vuosiansioita määriteltäessä on käytetty seuraavia ammatteja: 512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät, 513 Tarjoilutyöntekijät, 5246 Kahvila- ja baarimyyjät, 3434 Keittiöpäälliköt. *Majoituspalveluiden* toimialan vuosiansioita määriteltäessä on käytetty seuraavia ammatteja: 4224 Hotel-

lin vastaanottovirkailijat. *Ravitsemistoimialan* vuosiansioita määriteltäessä on käytetty seuraavia ammatteja: 512 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät, 513 Tarjoilutyöntekijät, 5246 Kahvila- ja baarimyyjät, 3434 Keittiöpäälliköt. *Huvi- ja virkistystoimialan* vuosiansioita määriteltäessä on käytetty seuraavien ammattien keskiarvoja: 4221 Matkatoimistovirkailijat, 5230 Kassanhoitajat ja lipunmyyjät, 3433 Gallerioiden, museoiden ja kirjastojen tekniset työntekijät, 3423 Liikunnan ja vapaa-ajan ohjaajat 514 Kampaajat, parturit, kosmetologit ym. *Liikennetoimialan* vuosiansioita määriteltäessä on käytetty seuraavia ammatteja: 8322 Henkilö-, taksi- ja pakettiautonkuljettajat, 8331 Linja-auton- ja raitiovaununkuljettajat, 7231 Mootoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat, 5245 Huoltamotyöntekijät. *Muu rahankäyttö* -toimialan vuosiansioita määriteltäessä on käytetty seuraavia ammatteja: 51 Palvelutyöntekijät. (Tilastokeskus, 2014.)

2. Pyhä Unpluggedin talousvaikutusten selvitys

2.1 Pyhä Unplugged -tapahtuman taustatietoja

Pyhä Unplugged -tapahtumaan osallistui 1 504 yksittäislipun ostanutta ja 196 kolmen päivän passin ostanutta kävijää vuonna 2014. Tapahtumassa torstaina 31.7. ja lauantaina 2.8. järjestettyyn kyselyyn vastasi 229 kävijää. Heistä matkailijoiksi määriteltiin ne henkilöt, jotka olivat kotoisin Pyhän ja Luoston matkailukeskusten kotikuntien, eli Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän ulkopuolelta. Otokselyn perusteella tapahtumaan osallistuvista oli paikallisia 14,8 % ja matkailijoita 85,2 %. Kyselyn perusteella tiedetään myös, että matkailijoille myytiin tapahtumassa 1 281 yksittäislippua

ja 167 kolmen päivän passia. Niistä matkailijoista, joille tapahtuma oli pää- tai osasyy saapua alueelle, päiväkävijöitä oli 6,5 %, ilmaismajoituksessa yöpyviä 24,7 % ja maksullisessa majoituksessa yöpyviä 68,8 %.

2.2. Pyhä Unpluggedin matkailutulo

Pyhä Unpluggedissa järjestettyyn kyselyyn vastasi 11 päiväkävijää, jotka osallistuivat esityksiin keskimäärin 1,8 kertaa. Kyselyotoksen perusteella päiväkävijöille myytiin 83 yksittäislippua. Osallistumiskertoja koskevan tiedon avulla laskettiin, että yksittäislippuja käytti 47 päiväkävijöiden ryhmään kuuluvaa henkilöä. Laskettaessa päiväkävijöiden osuus kolmen päi-

vän passeista, todettiin että ryhmään kuului 11 passia käyttänyttä henkilöä. Päiväkävijöitä oli siis yhteensä 58. Päiväkävijät kuluttivat matkallaan Pyhän ja Luoston alueilla keskimäärin lähes 100 euroa henkilöä kohden, kuten taulukossa 1 on esitetty. Suurin kulutus kohdistui paikallisliikenteeseen, ravintolapalveluihin ja lippuihin sekä oheismyyntiin. Pyhä-Luoston matkailualueen edustajan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta tehtiin päätelmä, että paikallisliikenteen kulutuslukemaan on syytä suhtautua varauksella. Kahdenkymmenenviiden euron kulutus päivämatkaa kohden vaikuttaa suurehkolta, joten on mahdollista, että vastaaja on esimerkiksi ilmoittanut lähtöpaikkakunnalla toteutuneita polttoaine- tai matkalippukulua selvitykseen, vaikka nämä tuli rajata pois vastauksesta.

Taulukko 1. Pyhä Unpluggedin päiväkävijöiden rahankäyttö henkilöä kohden

Toimiala	€/vrk
Huvi- ja virkistyspalvelut	3
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	26
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	0
Paikallisliikenne	25
Ravintolapalvelut	30
Vähittäiskauppa	13
Yhteensä	97

Tapahtuma oli suurin syy saapua alueelle 81,8 %:lle päiväkävijöistä, eli 47 henkilölle. Matkan osamotiivi tapahtuma oli puolestaan 18,2 %:lle päiväkävijöistä, eli 11 henkilölle. Osamotiivin omaavien kulutuksesta huomioidaan vain 50 %, koska muutoin tapahtuman vaikutus saisi korostuneen painoarvon. Käytäntö perustuu siihen ajatukseen, että mikäli matkailija saapuu määrätylle alueelle esimerkiksi viettääkseen aikaa vapaa-ajan asunnollaan ja osallistuu samalla tapahtumaan, olisi epäloogista kirjata koko kulutusta juuri tapahtuman ansioksi. Vastavaa käytäntöä on noudatettu useissa muissa vastaavissa selvityksissä. Se, onko juuri 50 % oikea määrä, on oma kysymyksensä. Valinnan mukaan voitaisiin

käyttää myös muita osuuksia. Joka tapauksessa on vaikea määrittää, mikä osuus matkailijan kulutuksesta on tarkkaan ottaen tapahtuman ansiota, mikäli matkalle on useita motiiveja. Päiväkävijöiden matkailutulovaikutus on esitetty taulukossa 2, ja se oli yhteensä hieman yli 5 000 euroa.

Taulukko 2. Pyhä Unpluggedin päiväkävijöiden matkailutulovaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	175
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	1 491
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	0
Paikallisliikenne	1 325
Ravintolapalvelut	1 590
Vähittäiskauppa	705
Yhteensä	5 285

Pyhä Unpluggedissa järjestettyyn otoskyselyyn vastasi 42 ilmaismajoittujaa, joiden keskimääräinen viipymä alueella oli kolme vuorokautta. Ilmaismajoittajat osallistuivat tapahtuman tilaisuuksiin keskimäärin 4,4 kertaa. Otoksen perusteella heille myytiin 316 yksittäislippua ja 41 kolmen päivän passia. Osallistumiskertojen määrän huomioivan laskennan perusteella ilmaismajoittujiin kuului 72 yksittäislippua käyttänyttä erillistä henkilöä. Voidaan olettaa, että passeja myytiin yksi kävijä kohden, joten ilmaismajoittajien kokonaismäärä oli 113 henkilöä. Tapahtumaan osallistuneet ilmaismajoittajat käyttivät rahaa vuorokaudessa lähes 270 euroa ja koko matkan aikana noin 800 euroa, kuten taulukossa 3 on esitetty. Kuten päiväkävijöiden, myös ilmaismajoittajien kohdalla pohdittiin, onko paikallisliikenteeseen kohdistuva kulutus epärealistisen suuri.

Pyhän ja Luoston matkailukeskusten välimatka on noin 21 kilometriä. Taksimatkan perusmaksu arkipäivänä klo 6 - 20 välisenä aikana on enintään 5,90 euroa ja muulloin enintään 9 euroa. Mikäli taksi kuljettaa 3 - 4 asiakasta, taksa on 1,87 euroa kilometriltä. (Suomen taksiliitto 2015.) Mikäli käytetään perusmaksujen keskiarvoa 7,45 € ja matkustetaan Pyhän ja

Luoston väli, summaksi tulee 46,70 euroa. Ajettaessa sama väli takaisin, summa on yhteensä 93,40 euroa. Jos matkalle osallistuu 3,5 henkilöä, on matkustaja-kohtainen kustannus 26,70 euroa. Mikäli ilmaismajoittajat tekisivät vastaavan meno-paluu -matkan jokaisena viipymisvuorokautenaan, kokonaismeno olisi noin 80 euroa. Jotta matkaa kohden ilmoitettu keskimääräinen kulutus toteutuisi, tulisi henkilöä kohden tehdä matkan aikana lisäksi esimerkiksi polttoainekustannuksia noin 20 euron arvosta. Pyhän ja Luoston palveluhakemistossa alueille sijoittuu neljä taksirytystä. Käytännössä tapahtuman kaikki tilaisuudet sijoittuivat Pyhän alueelle samoin kuin havaintojen perusteella selvästi suurin osa tapahtuman yöpyvistä kävijöistä. Kävijöiden ei siis ole välttämätöntä matkustaa taksilla keskusten välillä ohjelmaan osallistumisen vuoksi. Paikallisten taksien kuljetuskapasiteetti riittäisi Pyhä Unpluggedin vieraiden kuljettamiseen, mikäli matkat jakautuisivat päivän ajalle. Taksimatkoja koskeva esimerkkilaskelma viittaa osaltaan siihen suuntaan, että liikennemenoihin ilmoitettuun rahankulutukseen on hyvä suhtautua varauksella. Lukuja kuitenkin käytetään, koska muuta tietoa ei ole saatavissa.

Taulukko 3. Pyhä Unpluggedin ilmaismajoittajien rahankäyttö henkilöä kohden

Toimiala	€/vrk.	€/matka
Huvi- ja virkistyspalvelut	14	42
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	71	212
Majoituspalvelut	0	0
Muu rahankäyttö	3	8
Paikallisliikenne	33	99
Ravintolapalvelut	98	294
Vähittäiskauppa	49	146
Yhteensä	267	801

Tapahtuma oli suurin syy tulla alueelle 69 %:lle ilmaismajoituksessa yöpyvistä, eli 78 henkilölle. Osittain tapahtuman vuoksi alueelle saapui puolestaan 31 % ilmaismajoittajista, eli 35 henkilöä. Osamotiivin omaavien kulutuksesta on huomioitu 50 %. Kyselytöksen ryhmäkohtaisen vastausjakautumisen perusteella laskettuna ilmaismajoittajille myytiin 316

yksittäislippua. Koska ilmaismajoittajat osallistuvat keskimäärin 4,4 tilaisuuteen, voidaan laskea, että yksittäislippua käytti 72 ryhmään kuulunutta erillistä henkilöä. Passeja käytti puolestaan 41 ilmaismajoittajaa. Ryhmään kuului siis yhteensä 113 henkilöä.

Taulukko 4. Pyhä Unpluggedin ilmaismajoittajien matkailutulo-vaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	4 061
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	23 967
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	720
Paikallisliikenne	9 533
Ravintolapalvelut	28 253
Vähittäiskauppa	13 968
Yhteensä	80 502

Pyhä Unpluggedissa järjestetyn kyselyn vastaajista 117 yöpyi maksullisessa majoituksessa. Heidän keskimääräinen viipymänsä alueella oli 3,3 vuorokautta ja he osallistuiivat keskimäärin viiteen esitykseen. Myytyjä lippuja sekä kyselytösta koskevien tietojen perusteella maksullisessa majoituksessa yöpyville myytiin 881 erillislippua. Koska ryhmään kuuluvat osallistuiivat keskimäärin viiteen tilaisuuteen, voidaan laskea, että erillislippua käytti 177 maksullisessa majoituksessa yöpyvää. Jaettaessa kaikki myydyt passit maksullisen majoituksen ryhmään kuuluvien vastaajien osuudella, päädytään lukuun 115. Maksullisessa majoituksessa yöpyi siis yhteensä 292 henkilöä. Maksullisessa majoituksessa yöpyvien kulutus on esitetty taulukossa 5. Ryhmään kuuluvat Pyhä Unpluggedin kävijät kuluttivat matkallaan erittäin paljon rahaa, vuorokausikulutus oli lähes 300 euroa, ja koko matkan aikana toteutuva kulutus lähes 1 000 euroa. Paikallisliikenteeseen kohdistuva kulutus oli myös tässä ryhmässä huomiota herättävän korkea. Liput ja oheismyynti -luokan mittava kulutus suhteutuu tapahtuman lippujen hintoihin. Ravintolapalveluihin kului jopa hieman enemmän rahaa kuin majoituspalveluihin – lukuisia tapahtuman tilaisuuksia järjestettiin ravintolaympäristössä.

Taulukko 5. Pyhä Unpluggedin maksullisessa majoituksessa yöpyvien kulutus henkilöä kohden

	€/vrk.	€/matka
Yhteensä		
Huvi- ja virkistyspalvelut	9	30
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	60	199
Majoituspalvelut	70	232
Muu rahankäyttö	8	28
Paikallisliikenne	40	132
Ravintolapalvelut	80	265
Vähittäiskauppa	30	99
Yhteensä	297	984

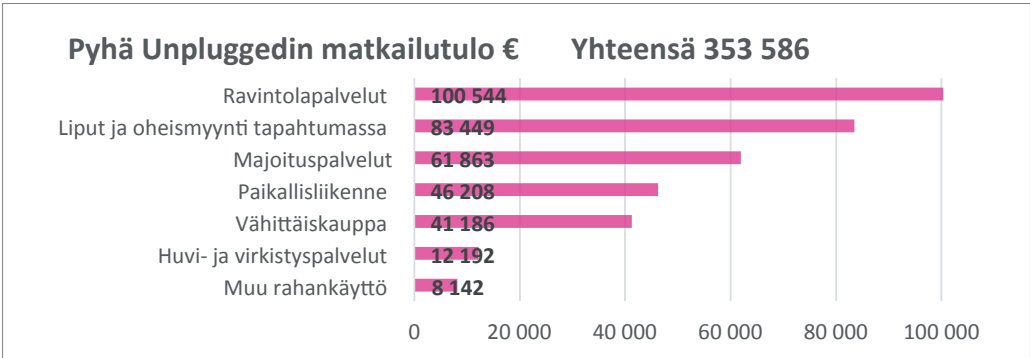
Pyhä Unplugged -tapahtuma oli suurin syy matkustaa alueelle 82,9 %:lle maksullisessa majoituksessa yöpyvistä, ja heidän lukumääränsä oli 242 henkilöä. Tapahtuma oli puolestaan osasyys alueelle saapumiseen 17,1 %:lle maksullisessa majoituksessa yöpyvistä ja heitä oli 50 henkilöä. Osamotiivin omaavien kulutuksesta huomioidaan 50 %, kuten muiden ryhmien kohdalla. Maksullisessa majoituksessa yöpyvien ryhmään kuului siis yhteensä 292 henkilöä. Ryhmän korkean tulovaikutuksen yksi osatekijä oli, että lähes 83 % ryhmän vastaajista piti tapahtumaa suurimpana syynä saapua alueelle, jolloin heidän kulutuksensa huomioitiin täysimääräisenä.

Maksullisessa majoituksessa yöpyvien ryhmän matkailutulo on esitetty taulukossa 6, ja se oli yhteensä lähes 270 000 euroa. Suurin kulutus kohdistui ravintolapalveluihin. Majoittumiseen ja lippuihin sekä oheismyyntiin kului molempiin noin 60 000 euroa.

Taulukko 6. Pyhä Unpluggedin maksullisessa majoituksessa yöpyvien matkailutulovaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	7 957
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	57 991
Majoituspalvelut	61 864
Muu rahankäyttö	7 423
Paikallisliikenne	35 351
Ravintolapalvelut	70 702
Vähittäiskauppa	26 513
Yhteensä	267 800

Tapahtuman kokonaismatkailutulo on esitetty kuvassa 1, ja se oli noin 350 000 euroa. Ravintolapalveluiden toimialalle kohdistui noin 100 000 euron tulo. Lippuihin ja oheismyyntiin kävijöiltä kului toiseksi eniten rahaa, yli 80 000 euroa. Majoituspalveluyritysten tulo oli vasta kolmanneksi suurin, noin 60 000 euroa. On huomattava, että vierailijoissa oli mukana päiväkävijöitä sekä esimerkiksi omalla mökillä yöpyviä ilmaismajoittujia. Pyhä Unplugged -tapahtumaan osallistui selvityksen laskennan mukaan yhteensä 463 matkailijaa, joiden kulutus alueella henkilöä kohden oli keskimäärin 764 euroa. Pyhä Unpluggedin kävijät kuluttavat siis matkallaan rahaa erittäin paljon henkilöä kohden. Suuren kulutuksen taustatekijät johtunevat sekä tapahtuman palvelutarjonnasta että kävijäprofiilista.

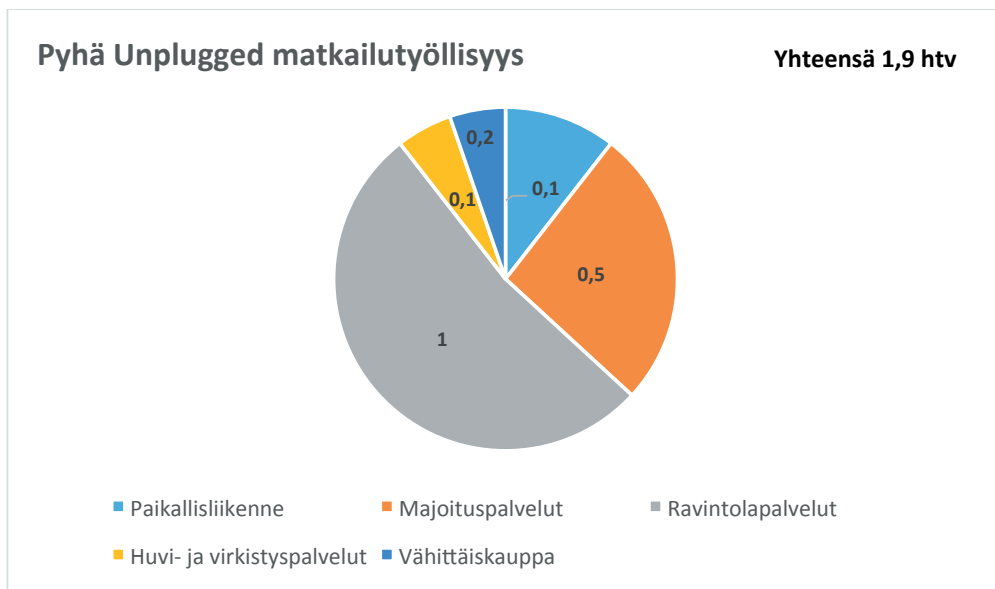

Kuva 1. Pyhä Unpluggedin matkailutulovaikutus toimialoittain

2.3 Paikallisten tulovaikutus Pyhä Unpluggedissa

Matkailutulon lisäksi laskettiin myös paikallisten, eli Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän asukkaiden aikaansaama tulovaikutus Pyhä Unpluggedissa. Kunnan tasolla tarkasteltuna paikalliset eivät tuo alueelle uutta rahaa. Kunnan sisällä paikallisasukkaiden kulutuksella on kuitenkin merkitystä yksittäiselle alueelle, esimerkiksi matkailukeskukselle. Pyhän ja Luoston matkailukeskukset sijaitsevat kolmen kunnan alueella, joten kyseessä on lopulta myös kuntien välinen matkailu. Matkailijoiden määrittely oli Pyhän ja Luoston tapauksessa jonkin verran pulmallista, johtuen juuri matkailualueen sijainnista kolmessa kunnassa. Paikallisten määrä osoittautui tätä jaottelua noudattaenkin melko pieneksi ja selvästi suurin osa kävijöistä saapui tapahtumaan Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän ulkopuolelta. Kyselyn mukaan kävijöistä oli paikallisia noin 15 prosenttia ja tämän perusteella laskettuna paikallisille myytiin 223 yksittäislippua. Laskennassa käytettiin apuna kyselyssä päiväkävijöistä saatuja tietoja. Päiväkävijät osallis-

tuivat keskimäärin 1,8 tilaisuuteen. Lippujen määrää koskevan tiedon ja osallistumiskertojen perusteella laskettuna tapahtumaan osallistui 125 yksittäislippua käyttänyttä paikallista. Kyselyn perusteella laskettuna 167 myydystä passista paikallisille kohdistui 29 kappaletta. Tapahtumaan osallistui siis yhteensä 154 paikalliseksi määriteltävää kävijää. Päiväkävijöiden tulovaikutus oli 97,30 euroa, joten *paikallisten kulutukseksi muodostui 14 984,20 euroa*. Paikallisten vaikutus herätti keskustelua hankkeen kuluessa, ja se oli mielenkiintoinen lisäosio työhön. Koska päätös paikallisten vaikutuksen selvittämisestä tehtiin vähän ennen tulosten julkaisemista, laskennassa käytettiin valmiiksi saatavilla olevia muualta saapuneiden päiväkävijöiden kulutustietoja. On mahdollista, että paikallisten kulutus poikkeaa tästä ainakin jonkin verran. Osa paikallisista on todennäköisesti viipynyt alueella pitempään kuin yhden päivän, ainakin jos heillä on käytössä oma vapaa-ajan asunto. Tällöin heidän kulutustaan ei tosin kohdistu majoitustoimialalle. *Yhteenlaskettu matkailutulo ja paikallisten aikaansaama tulo Pyhä Unpluggedissa vuonna 2014 oli 369 571 euroa.*

Kuva 2. Pyhä Unpluggedin matkailutyöllisyys

2.4 Pyhä Unpluggedin työllisyys- palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutukset

Työllisyysvaikutukset on laskettu toimialoittaisten henkilöstö/liikevaihto -suhteiden avulla toimialoit-
tain/menoluokittain Kemijärven, Pelkosenniemen
ja Sodankylän kuntien suhteiden keskiarvona (Työ-
ja elinkeinoministeriö, 2014). Yhtä henkilötyövuot-
ta kohden tarvittavan liikevaihdon keskiarvot olivat:
vähittäiskaupan toimiala 341 000 euroa, majoitustoim-
iala 109 000 euroa, ravitsemistoimiala 89 000 eu-
roa, huvi- ja virkistystoimiala 91 100 euroa, liikenne-
toimiala 261 400 euroa ja muu rahankäyttö -toimiala
152 000 euroa.

Pyhä Unpluggedin matkailutyöllisyysvaikutus oli
noin kaksi henkilötyövuotta. Suurin osa vaikutukses-
ta muodostui ravintolapalveluiden toimialalla. Koh-
talaisen suurestakin tapahtumasta mitattavat työllis-
yysvaikutukset ovat kuvan 2 mukaan tarkasteltuna
sen verran pienet, että ne ovat lähellä arvoa 0 useilla
toimialoilla.

Pyhä Unplugged -tapahtumasta kertyi lähes
60 000 euroa matkailupalkkatuloja, joiden jakautu-
minen toimialoitain on esitetty taulukossa 7. Lähes
puolet tulosta muodostui ravintolapalveluiden toimi-
alalla. Majoituspalveluiden toimialalla palkkatulovai-
kutukset oli noin 15 000 euroa.

Taulukko 7. Pyhä Unpluggedin matkailupalkkatulo

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	3 605
Majoituspalvelut	15 152
Muu rahankäyttö	1 194
Paikallisliikenne	4 938
Ravintolapalvelut	28 911
Vähittäiskauppa	5 028
Yhteensä	58 828

Taulukko 8. Pyhä Unpluggedin
kunnallis-palkkaverotulovaikutukset

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	487
Majoituspalvelut	2 045
Muu rahankäyttö	161
Paikallisliikenne	667
Ravintolapalvelut	3 903
Vähittäiskauppa	679
Yhteensä	7 942

Tapahtumassa vierailneiden matkailijoiden ra-
hankulutuksesta muodostuneet palkkaverotulovai-
kutukset on laskettu uusimpien käytössä olevien, eli
vuotta 2013 koskevien kunnallisten efektiivisten tulo-
veroprosenttien avulla Kemijärven, Pelkosenniemen
ja Sodankylän keskiarvona (Kuntaliitto 2014). Pyhä
Unpluggedin kunnallis-palkkaverotulovaikutukset
vuodelta 2014 on esitetty taulukossa 8, ja ne olivat lä-
hes 8 000 euroa.

3. Luosto Classicin talous- vaikutusten selvitys

3.1 Luosto Classic -tapahtuman taustatietoja

Luosto Classic -tapahtumaan osallistui 1 017 yksittäislippun ostanutta ja 24 lippupaketin ostanutta kävijää vuonna 2014. Tapahtumassa lauantaina 9.8. järjestettyyn kyselyyn vastasi 124 kävijää. Matkailijoiksi määriteltiin ne henkilöt, jotka olivat kotoisin Pyhän ja Luoston matkailukeskusten kotikuntien, eli Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän ulkopuolelta. Otokselyn perusteella tapahtumaan osallistuvista oli paikallisia 27,2 % ja matkailijoita 72,8 %. Kyselyn vastausten ja lippuja koskevien tietojen pohjalta laskettuna matkailijoille myytiin tapahtumassa 740 yksittäislippua ja 17 lippupakettia. Ne matkailijat, joilla tapahtuma oli ainakin osasyys alueelle saapumiseen, ryhtymättä majoitusmuodon mukaan siten, että heistä oli päiväkävijöitä 14,1 %, ilmaismajoituksessa yöpyviä 23,1 % ja maksullisessa majoituksessa yöpyviä 62,8 %.

3.2 Luosto Classicin matkailutulo

Päiväkävijöiden ryhmässä oli 11 vastaajaa. Pienehkösti vastaasmäärästä johtuen tuloksiin on syytä suhtautua varauksella. Päiväkävijät osallistuivat esityksiin keskimäärin 1,7 kertaa ja heille myytiin 104 yksittäislippua. Näistä luvuista laskettuna voidaan todeta, että tapahtumaan osallistui 62 erillistä päiväkävijää. Laskennan perusteella päiväkävijöille myytiin 2 lippupakettia, joten ryhmään kuului yhteensä 64 henkilöä. Päiväkävijät kuluttivat matkallaan taulukossa 9 esitettyjen tietojen mukaan lähes 80 euroa, josta paikallisliikenteeseen kului ehkä yllättäen suurin osuus. On mahdollista, että vastaajat ovat kirjanneet kyseiseen menoluokkaan esimerkiksi muualla tehtyjä polttoaine- tai matkalippuostoja.

Taulukko 9. Luosto Classicin päiväkävijöiden rahankulutus henkilöä kohden

Toimiala	€/vrk.
Huvi- ja virkistyspalvelut	0
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	23
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	0
Paikallisliikenne	25
Ravintolapalvelut	19
Vähittäiskauppa	13
Yhteensä	79

Luosto Classic -tapahtuma oli suurin syy tulla alueelle 72,7 %:lle päiväkävijöistä ja heidän lukumääränsä oli 47 henkilöä. Tapahtuma oli puolestaan osasyys tulla alueelle 27,3 %:lle päiväkävijöistä, eli 17 henkilölle. Jälkimmäisen ryhmän kulutuksesta huomioidaan 50 %, koska selvityksessä pyritään tuomaan esille juuri tapahtuman taloudellinen vaikutus yliarviointeja välttämällä. Henkilökohtaista kulutusta kuvaavia lukuja laskettaessa on huomioitu 100 % myös osamotiivin omaavien kävijöiden kulutuksesta.

Päiväkävijöiden henkilökohtaista kulutusta tarkasteltaessa todettiin, että suurin kulutus kohdistui liikennetoimialalle. Ryhmän koko tulovaikutuksen suurin osatekijä puolestaan oli taulukossa 10 esitetyn mukaisesti liput ja oheismyynti -menoluokka. Ero johtuu siitä, että kyseisen menoluokan kulutus huomioidaan kokonaan myös osittain tapahtuman vuoksi alueelle saapuneiden kohdalla.

Taulukko 10. Luosto Classicin päiväkävijöiden matkailutuloaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	0
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	1 485
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	0
Paikallisliikenne	1 400
Ravintolapalvelut	1 042
Vähittäiskauppa	700
Yhteensä	4 626

Luosto Classicissa järjestettyyn kyselyyn vastasi 18 ilmaismajoittujaa. Ryhmään kuuluvat viipyivät alueella keskimäärin neljä vuorokautta ja osallistuivat keskimäärin 4,3 tilaisuuteen. Ilmaismajoittujia oli 23,1 % kyselyyn vastaajista, joten voidaan päätellä, että heille myytiin 740 yksittäislipusta 171 kappaletta. Jaettaessa yksittäislippujen määrä osallistumiskertojen määrällä, todetaan ryhmään kuuluneen 40 erillistä henkilöä. Laskennan perusteella ilmaismajoittajat ostivat lisäksi neljä lippupakettia. Ryhmään kuului siis kokonaisuudessaan 44 henkilöä.

Luosto Classicin ilmaismajoittajat kuluttivat taulukossa 11 esitetyn mukaisesti matkallaan keskimäärin noin 370 euroa. Suurin osa kulutuksesta kohdistui tapahtuman lippuihin ja oheismyyntiin. Tapahtumaan kohdistuva kulutus – lähes 190 euroa – on mitattava, mutta mahdollinen mikäli vastaaja on osallistunut aktiivisesti eri tilaisuuksiin.

Taulukko 11. Luosto Classicin ilmaismajoittujien rahankulutus henkilöä kohden

Toimiala	€/vrk.	€/matka
Huvi- ja virkistyspalvelut	1	3
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	47	189
Majoituspalvelut	0	0
Muu rahankäyttö	0	0
Paikallisliikenne	5	20
Ravintolapalvelut	30	121
Vähittäiskauppa	10	40
Yhteensä	93	373

Luosto Classic -tapahtuma oli suurin syy matkustaa alueelle 61,1 %:lle ilmaismajoituksessa yöpyvistä, eli 27 henkilölle. Tapahtuma oli puolestaan osasyys matkustaa alueelle 38,9 %:lle ilmaismajoituksessa yöpyvistä ja heitä oli 17 henkilöä. Heidän kulutuksestaan huomioidaan 50 %, kuten muissakin ryhmissä osamotiivin omaavien kohdalla. Lippuihin ja oheismyyntiin kohdistuva kulutus huomioidaan täysimääräisenä. Varsin moni ilmaismajoittujista saapui alueelle siis vain osittain tapahtuman vuoksi. Joukossa on todennäköisesti useita sellaisia vieraita, jotka saapuivat omistamalleen tai vuokraamalleen mökille viettämään lomaa, ja tapahtuma oli heille matkan oheishohjelma. Ilmaismajoittujien kokonaiskulutus Luosto Classicissa on esitetty taulukossa 12, ja se oli suuruudeltaan noin 13 000 euroa.

Taulukko 12. Luosto Classicin ilmaismajoittujien matkailutuloaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	101
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	6 797
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	0
Paikallisliikenne	720
Ravintolapalvelut	4 363
Vähittäiskauppa	1 440
Yhteensä	13 421

Luosto Classicin kyselyyn vastasi 49 maksullisessa majoituksessa yöpyvää henkilöä. He viipyivät alueella keskimäärin 2,5 vuorokautta ja osallistuivat keskimäärin neljään esitykseen. Ryhmään kuuluville myytiin kyselyotoksen vastausjakauman perusteella 465 yksittäislippua. Kun määrä jaetaan osallistumiskerroilla, todetaan että maksullisessa majoituksessa yöpyi 127 erillistä henkilöä laskettaessa mukaan ryhmään kuuluville arviolta myydyt 11 myytyä lippupakettia. Rahankulutus henkilöä kohden on esitetty taulukossa 13, ja se oli keskimäärin 227 euroa vuorokaudessa, eli lähes 570 euroa koko matkan aikana. Taulukon luvuissa voi olla pyöristyksestä johtuvia eroja.

Taulukko 13. Luosto Classicin maksullisten majoittujien rahankulutus henkilöä kohden

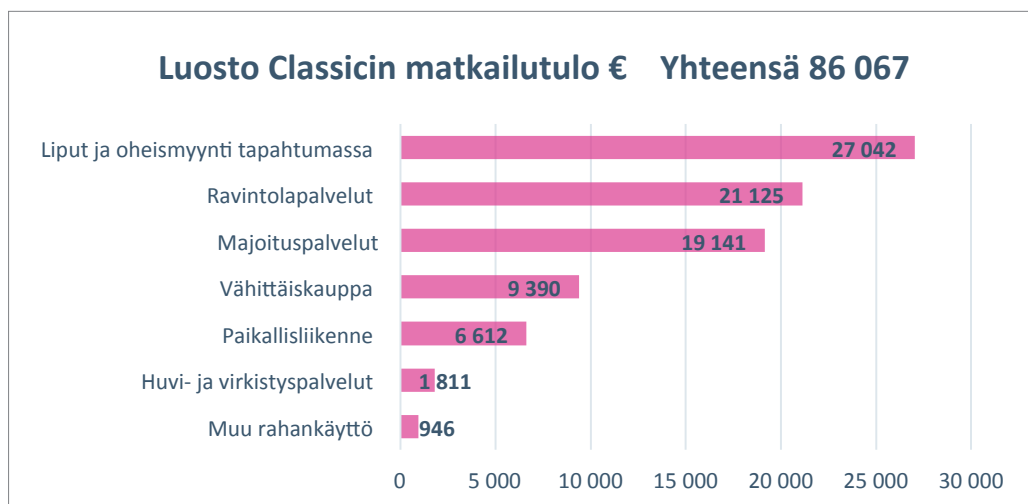
Toimiala	€/vrk.	€/matka
Huvi- ja virkistyspalvelut	6	15
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	55	136
Majoituspalvelut	67	168
Muu rahankäyttö	3	8
Paikallisliikenne	16	39
Ravintolapalvelut	55	138
Vähittäiskauppa	25	64
Yhteensä	227	568

Tapahtuma oli suurin syy matkustaa alueelle 79,6 %:lle maksullisessa majoituksessa yöpyvistä, eli 101 henkilölle. Osittain tapahtuman vuoksi alueelle saapui 20,4 % maksullisessa majoituksessa yöpyvistä, eli 26 henkilöä. Jälkimmäisen ryhmän kulutuksesta huomioidaan 50 %, paitsi liput ja oheismyynti-menoluokassa, johon kirjattu kulutus huomioidaan täysimääräisenä. Maksullisessa majoituksessa yöpyvät kuluttivat yhteensä lähes 65 000 euroa. Ryhmän kokonaiskulutus toimialoittain on esitetty taulukossa 14. Suurin osa rahankäytöstä, eli noin 19 000 euroa, kohdistui majoituspalveluihin. Ravintolapalveluihin ja lippuihin sekä oheismyyntiin kohdistui molempiin noin 15 000 euron kulutus.

Taulukko 14. Luosto Classicin maksullisten majoittujien matkailutuloaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	1 710
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	15 515
Majoituspalvelut	19 141
Muu rahankäyttö	946
Paikallisliikenne	4 492
Ravintolapalvelut	15 721
Vähittäiskauppa	7 250
Yhteensä	64 775

Luosto Classicin vuonna 2014 osallistuneiden vieraiden aikaansaama välitön kokonaismatkailutulo oli noin 86 000 euroa. Kuvassa 3 esitetyistä tuloista suurin osa kohdistui tapahtuman pääsylippuihin ja oheismyyntiin. Tämä voi olla ehkä yllättävää, mutta summa on vertailukelpoinen järjestäjältä saatuihin tietoihin nähden. Lisäksi on huomioitava, että kulutus pääsylippuihin ja oheistuotteisiin huomioitiin kokonaan myös niiden kohdalla, joille tapahtuma oli vain osamotiivi saapua alueelle. Kävijävieraat kuluttivat sekä majoitus- että ravintolapalveluihin noin 20 000 euroa.

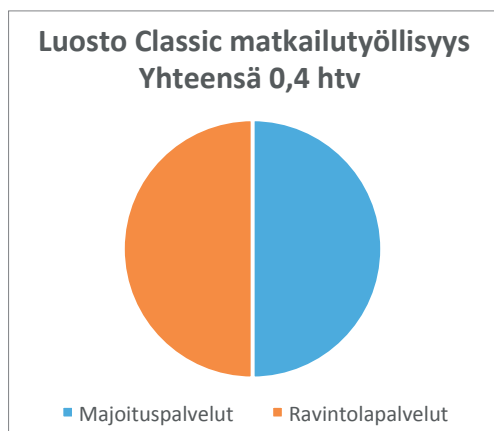
Kuva 3. Luosto Classicin välitön kokonaismatkailutulo toimialoittain vuonna 2014

3.3 Paikallisten tulovaikutus Luosto Classicissa

Matkailutulon lisäksi selvityksessä arvioitiin myös paikallisten, eli Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän asukkaiden aikaansaama tulovaikutus. Kyselyn mukaan kävijöistä oli paikallisia noin 27 prosenttia, ja tämän perusteella laskettuna paikallisille myytiin 277 yksittäislippua. Laskennassa käytettiin apuna muualta saapuneista päiväkävijöistä saatuja tietoja. Päiväkävijät osallistuivat keskimäärin 1,7 tilaisuuteen. Lipputiedon ja osallistumiskertojen perusteella laskettuna tapahtumaan osallistui 166 yksittäislippua käyttänyttä paikallista. Kyselyvastausten perusteella arvioiden myydyistä lippupaketeista paikallisille kohdistui 7 kappaletta. Luosto Classicin osallistui siis yhteensä 173 paikalliseksi määriteltävää kävijää. Päiväkävijöiden tulovaikutus matkaa kohden oli 79,30 euroa ja paikallisten ryhmän kokonaiskulutus 13 718,90 euroa. Yhteenlaskettu välitön matkailutulo ja paikallisten aikaansaama tulo Luosto Classicissa vuonna 2014 oli 99 785,40 euroa.

3.4 Luosto Classicin työllisyys-, palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutukset

Työllisyysvaikutukset on laskettu toimialoittaisten henkilöstö/liikevaihto -suhteiden avulla Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän suhteiden keskiarvona (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2014). Yhtä henkilö-

Kuva 4. Luosto Classicin matkailutyöllisyys

työvuotta kohden tarvittavan liikevaihdon keskiarvot olivat toimialoittain: vähittäiskauppa 341 000 euroa, majoitus 109 000 euroa, ravitsemisala 89 000 euroa, huvi- ja virkistys 91 100 euroa, liikenne 261 400 euroa ja muu rahankäyttö 152 000 euroa.

Luosto Classicin matkailusta aiheutuneet työllisyysvaikutukset vuonna 2014 olivat kuvan 4 mukaisesti 0,4 henkilötyövuotta. Työllisyysvaikutuksia oli myös muilla kuin majoitus- ja ravintolapalveluiden toimialoilla, mutta ne olivat niin pieniä, että niitä ei voitu esittää valitulla kymmenyksen tarkkuudella. Työllisyysvaikutus näillä toimialoilla oli siis käytännössä häviävän pieni.

Taulukko 15. Luosto Classicin välittömät palkkatulovaikutukset

Toimiala	€
Majoituspalvelut	5 828
Ravintolapalvelut	5 840
Yhteensä	11 668

Luosto Classicin välittömät matkailupalkkatulovaikutukset vuonna 2014 olivat lähes 12 000 euroa, kuten taulukossa 15 on esitetty. Majoitus- ja ravintolapalveluihin kohdistuva kulutus oli käytännössä yhtä suuri, molempien toimialojen kohdalla lähes 6 000 euroa.

Taulukko 16. Luosto Classicin kunnallispalkkaverotulovaikutukset

Toimiala	€
Majoituspalvelut	787
Ravintolapalvelut	789
Yhteensä	1 575

Palkkaverotulovaikutukset on laskettu uusimpien käytössä olevien, eli vuotta 2013 koskevien kunnallisten efektiivisten tuloveroprosenttien avulla Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän keskiarvona (Kuntaliitto 2014). Luosto Classicin -tapahtumassa matkailusta aiheutuneet kunnallispalkkaverotulovaikutukset olivat taulukon 16 mukaisesti lähes 1 600 euroa.

4. Staalon teatterifestien talousvaikutusten selvitys

4.1 Staalon teatterifestien taustatietoja

Staalon teatterifesteille osallistui 4550 yksittäislipun ostanutta ja 589 neljän päivän rannekkeen ostanutta kävijää vuonna 2014. Tapahtumassa torstaista sunnuntaihin 25. - 28.9. järjestettyyn selvityksen kyselyyn vastasi 178 kävijää. Kävijöistä määriteltiin matkailijoiksi ne henkilöt, jotka ovat kotoisin Kittilän ulkopuolelta. Otokselyn perusteella tapahtumaan osallistuvista oli paikallisia 41 % ja matkailijoita 59 %. Kyselyn avulla laskettiin, että matkailijoille myytiin tapahtumassa 2 685 yksittäislippua ja 348 neljän päivän ranneketta. Niistä matkailijoista, joille tapahtuma oli ainakin osasyys saapua alueelle, päiväkävijöitä oli 8,7 %, ilmaismajoituksessa yöpyviä 18,8 % ja maksullisessa majoituksessa yöpyviä 72,5 %.

4.2 Staalon teatterifestien matkailutulo

Päiväkävijöiden ryhmässä oli seitsemän vastaajaa. Pienestä vastaajamäärästä johtuen tuloksiin on hyvä suhtautua varauksella. Päiväkävijät osallistuivat esityksiin keskimäärin 2,1 kertaa ja kyselyotoksen perusteella arvioituna heille myytiin yksittäislippuja 234 kappaletta. Kun lippujen määrä jaetaan osallistumiskertojen määrällä, todetaan yksittäislippuja käyttäneen 109 erillistä päiväkävijää. Otokselyn perusteella päiväkävijöiden osuus myydyistä rannekkeista oli 30 kappaletta. Ryhmän koko oli siis yhteensä 139 henkilöä. Päiväkävijöiden rahankulutus henkilöä kohden on esitetty taulukossa 17. Yksittäinen päiväkävijä kulutti matkansa aikana keskimäärin 120 euroa.

Taulukko 17. Staalon teatterifestien päiväkävijöiden rahankulutus henkilöä kohden

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	0
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	38
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	8
Paikallisliikenne	5
Ravintolapalvelut	36
Vähittäiskauppa	33
Yhteensä	120

Teatterifestit olivat suurin syy saapua alueelle 85,7 %:lle päiväkävijöistä, eli 119 henkilölle. Kittilän matkan osamotiivi tapahtuma oli puolestaan 14,3 %:lle päiväkävijöistä, eli 20 henkilölle. Jälkimmäisten rahankulutuksesta huomioidaan 50 %, paitsi lippujen ja oheismyyntin osuus, joka huomioidaan kokonaan. Staalon teatterifestien päiväkävijät saivat aikaan taulukon 18 mukaisesti noin 16 000 euron tulovaikutuksen. Suurin osa tästä oli tapahtumassa kulutettua rahaa. Useat päiväkävijät asioivat vähittäiskaupoissa. Kyseessä voivat olla esimerkiksi naapurikunnista saapuneet vieraat, jotka tekivät yhdistetyn ostos- ja kulttuurimatkan.

Taulukko 18. Staalon teatterifestien päiväkävijöiden matkailutulovaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	0
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	5 268
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	1 071
Paikallisliikenne	645
Ravintolapalvelut	4 605
Vähittäiskauppa	4 296
Yhteensä	15 885

Staalon teatterifestien kyselyn vastaajista 15 yöpyi ilmaismajoituksessa, ja he viipyivät alueella keskimäärin kolme vuorokautta. Kyselyotoksen perusteella ar-

vioitiin, että ilmaismajoittajat ostivat tapahtumassa 505 yksittäislippua. Kun luku jaetaan osallistumiskertojen määrällä 4,5; todetaan että ryhmään kuului 111 yksittäislippua käyttänyttä henkilöä. Kun tähän lisätään ilmaismajoittujille myydyt 65 ranneketta, muodostuu ilmaismajoittujien kokonaismääräksi 176 henkilöä. Arvio ryhmälle myytyjen rannekeiden lukumäärästä perustuu kyselyotoksesta saatuihin tietoihin. Staalon teatterifesteille osallistuneet ilmaismajoittajat kuluttivat matkansa aikana lähes 300 euroa henkilöä kohden, kuten taulukossa 19 on esitetty. Suurin kulutus, lähes 90 euroa, kohdistui ravintolapalveluihin. Tapahtumaan ja vähittäiskauppoihin kohdistui molempiin vähän yli 60 euron kulutus.

Taulukko 19. Staalon teatterifestien ilmaismajoittujien rahankulutus henkilöä kohden

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	21
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	63
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	29
Paikallisliikenne	22
Ravintolapalvelut	89
Vähittäiskauppa	60
Yhteensä	285

Teatterifestit olivat suurin syy alueelle matkustamiseen 26,7 %:lle ilmaismajoituksessa yöpyvistä, ja heidän lukumääränsä oli 47 henkilöä. Tapahtumaa matkan päämotiivina pitäneiden melko vähäinen määrä antaa olettaa, että paikalla oli useita omassa tai tuttavien mökissä yöpyviä, jotka osallistuivat tapahtumaan esimerkiksi ruskaretkensä ohessa. Yhteensä 129 ilmaismajoittajaa eli 73,3 % ryhmästä ilmoitti saapuneensa alueelle osittain tapahtuman vuoksi. Heidän kulutuksestaan huomioidaan vain 50 %, koska selvityksessä pyritään tuomaan esille juuri tapahtuman ansioista toteutunut vaikutus.

Taulukko 20. Staalon teatterifestien ilmaismajoittujien matkailutuloaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	2 318
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	11 141
Majoituspalvelut	0
Muu rahankäyttö	3 282
Paikallisliikenne	2 464
Ravintolapalvelut	10 002
Vähittäiskauppa	6 765
Yhteensä	35 971

Staalon teatterifestien ilmaismajoittujien ryhmän kulutustiedot on esitetty taulukossa 20. Ilmaismajoittajat kuluttivat yhteensä hieman yli 35 000 euroa. Suurin osa kulutuksesta aiheutui lippu- ja oheismyynti- ostoista tapahtumassa. Kyseisen menoluokan kulutus huomioitiin kokonaan kaikkien vastaajien kohdalla motiivista riippumatta. Ravintolapalveluiden kulutus oli lähes yhtä suuri, noin 10 000 euroa. Ilmaismajoittajat tekivät ostoksia vähittäiskaupoista lähes 7 000 euron arvosta.

Staalon teatterifestien kävijäkyselyyn vastasi 58 maksullisessa majoituksessa yöpynyttä. Ryhmään kuuluvat viipyivät Kittilässä keskimäärin 2,3 vuorokautta ja osallistuivat esityksiin keskimäärin 4,2 kertaa. Kyselyn perusteella arvioituna maksullisessa majoituksessa yöpyville myytiin 1 947 yksittäislippua. Jaettaessa tämä määrä osallistumiskerroilla, voidaan päätellä, että ryhmään kuului 466 yksittäislipun ostanutta erillistä henkilöä. Kyselyn pohjalta laskettuna ryhmän osuus myydyistä rannekkeista oli 252 kappaletta. Tapahtumaan osallistui siis yhteensä 718 maksullisessa majoituksessa yöpyvää.

Taulukko 21. Staalon teatterifestien maksullisessa majoituksessa yöpyvien rahankulutus henkilöä kohden

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	19
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	49
Majoituspalvelut	126
Muu rahankäyttö	20
Paikallisliikenne	12
Ravintolapalvelut	121
Vähittäiskauppa	34
Yhteensä	381

Staalon teatterifesteillä vierailut maksullisessa majoituksessa yöpyvä kulutti matkallaan keskimäärin noin 380 euroa. Ryhmään kuuluvan yksittäisen henkilön kulutustiedot on esitetty taulukossa 21. Suurimmat menoerät muodostuivat majoitus- ja ravintolapalveluista, joihin kumpaankin kului yli 120 euroa. Tapahtuma oli suurin saapua alueelle 56,9 %:lle maksullisessa majoituksessa yöpyvistä, eli 409 henkilölle. Tapahtuma oli puolestaan osasyys matkustaa alueelle 43,1 %:lle maksullisessa majoituksessa yöpyvistä, eli 309 henkilölle. Osamotiivin omaavien kulutukseen huomioidaan 50 %, jotta tapahtuman taloudellinen vaikuttavuus ei korostu aiheettomasti.

Taulukko 22. Staalon teatterifestien maksullisessa majoituksessa yöpyvien matkailutuloaikutus

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	10 603
Liput ja oheismyynti tapahtumassa	35 182
Majoituspalvelut	71 064
Muu rahankäyttö	11 393
Paikallisliikenne	6 542
Ravintolapalvelut	68 300
Vähittäiskauppa	19 289
Yhteensä	222 373

Staalon teatterifestien maksullisessa majoituksessa yöpyvien ryhmän rahankulutus oli yhteensä noin 220 000 euroa. Majoituspalveluihin kohdistui hieman yli ja ravintolapalveluihin hieman alle 70 000 euron kulutus. Tapahtumassa kulutettu rahasumma oli puolet edellisistä, noin 35 000 euroa. Tiedot on esitetty taulukossa 22.

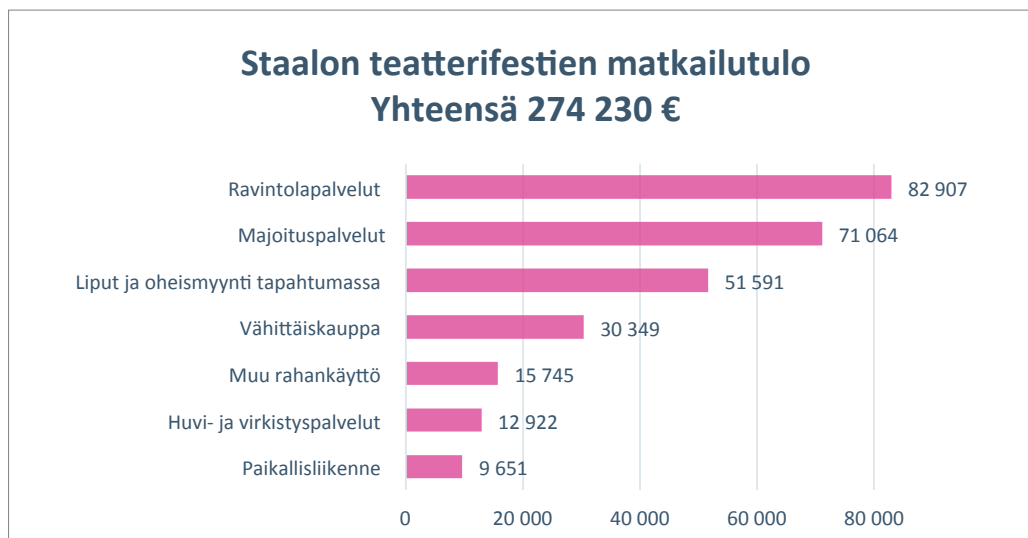
Staalon teatterifestien välitön matkailutulo vuonna 2014 oli yhteensä noin 274 000 euroa. Tulosta suurin osa muodostui ravintolapalveluiden toimialalla, kuten kuvassa 5 on esitetty. Toiseksi suuri kulutus kohdistui majoituspalveluihin. Majoitus on yleensä matkan suurimpia menoeriä. Tässä tapauksessa on hyvä huomata, että osa tapahtuman osallistujista oli päiväkävijöitä ja ilmaismajoittujia. Näissä ryhmissä ei muodostu tuloa majoitustoimialalle. Liput ja oheismyynti -menoluokkaan kirjautui noin 50 000 euron kulutus. Loput kulutuksesta kohdistui vähittäiskauppaan, muuhun rahankäyttöön ja paikallisliikenteeseen.

4.3 Paikallisten tulovaikutus Staalon teatterifesteillä

Matkailutulovaikutuksen lisäksi laskettiin myös Staalon teatterifesteille osallistuneiden kittilälaisten paikalliskävijöiden tulovaikutus. Kävijäkyselyn pe-

rusteella arvioituna tapahtumaan osallistuvista huomattava määrä, eli 41 % oli paikallisia, ja heille myytiin 1 865 erillislippua. Paikallisten tulovaikutuksen laskennassa käytettiin apuna kyselyyn vastanneiden päiväkävijöiden antamia tietoja. Päiväkävijät osallistuivat tapahtuman tilaisuuksiin keskimäärin 2,1 kertaa. Jaettaessa paikallisten käyttämien erillislippujen määrä osallistumiskertojen määrällä todetaan tapahtumaan osallistuneen 871 yksittäislippua käyttänyttä paikallista. Paikallisten osuus myydyistä rannekkeista oli kyselyn perusteella arvioituna 41 %, eli 241 kappaletta. Tapahtumaan osallistui siis yhteensä 1 112 paikalliskävijää.

Kuva 5. Staalon teatterifestien välitön matkailutulo toimialoittain

Oletuksena siis oli, että kittiläläiset tekivät lähinnä päivämatkoja teatterifesteille osallistuessaan. Osa heistä todennäköisesti kuitenkin yöpyi festien vuoksi Sirkassa, jossa useimmat tilaisuuksista järjestettiin. Paikallisten tulovaikutusta koskevien tietojen tarkuus olisi parantunut käyttämällä ryhmän kyselyssä antamia omia vastauksia. Paikallisten vaikutukset päätettiin tuoda esille hieman ennen tulosten julkaisemista, ja oli nopeampaa käyttää valmiiksi ajettuja muualta saapuneiden päiväkävijöiden kulutustietoja. Lisäksi työn pääpaino oli matkailutulovaikutusten esille tuomisessa, koska matkailijat tuovat ”uutta rahaa” alueen ulkopuolelta. Tosin ilman teatterifestejä Levin kupeessa sijaitsevilla yrityksillä olisi samana ajankohtana asioinut todennäköisesti vähemmän paikallisia. Juuri päätapahtuma-alueen eli Sirkan/Levin toimijoiden näkökulmasta paikallisten kulutuksella on suurempi merkitys kuin koko kunnan näkökulmasta. Lisäksi voidaan ajatella, että tapahtuman ansiosta paikalliset ehkä jäivät oman kunnan alueelle, eivätkä käyttäneet vastaavaa rahaa muualla. Tällöin puhutaan paikallisten ns. positiivisesta nettovaikutuksesta. Nettovaikutuksen selvittäminen on vaikeaa ja asiaa tarkemmin varmistamatta voinee olettaa, että esimerkiksi Staalon teatterifestien tapauksessa se on suhteellisen pieni.

Päiväkävijät kuluttivat matkallaan keskimäärin 120,20 euroa. Kerrottuna summa paikallisten kävijöi-

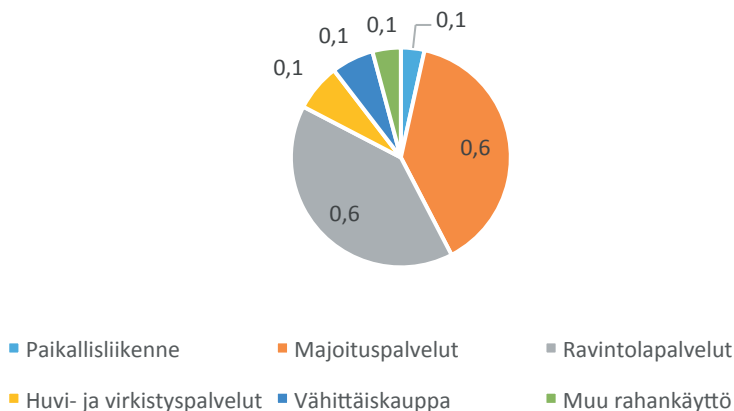
den lukumäärällä 1 112 henkilöä, todetaan paikallisten tulovaikutukseksi 133 662,40 euroa. Kun tähän lisätään muualta saapuneiden tulovaikutus, koko tapahtuman tulovaikutukseksi muodostuu 407 891,90 euroa.

4.4 Staalon teatterifestien työllisyys-, palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutukset

Työllisyysvaikutusten laskemiseksi matkailutulo jaettiin Kittilää koskevilla toimialoittaisilla henkilöstö/liikevaihto -suhteilla vuodelta 2012. Käytettävät suhteet (liikevaihto euroa/henkilötyövuotta kohden) ovat: paikallisliikenne 175 000, majoituspalvelut 116 000, ravintolapalvelut 126 000, huvi- ja virkistyspalvelut 117 000, vähittäiskauppa 313 000 ja muu rahankäyttö 212 000 (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014). Joillakin toimialoilla, kuten huvi- ja virkistyspalvelut sekä muu rahankäyttö, henkilöstö/liikevaihto -suhteet on laskettu usean toimiluokan keskiarvona.

Staalon teatterifestien välittömät matkailutyöllisyysvaikutukset vuonna 2014 olivat kuvan 6 mukaisesti noin 1,4 henkilötyövuotta. Pääosa tästä muodostui majoituspalveluiden sekä ravintolapalveluiden toimialoilla. Muilla toimialoilla työllisyysvaikutukset olivat melko vähäisiä.

Staalon teatterifestien matkailutyöllisyys yhteensä 1,4 htv

Kuva 6. Staalon teatterifestien matkailutyöllisyys

Taulukko 23. Staalon teatterifestien matkailupalkkatulovaikutukset

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	3 004
Majoituspalvelut	16 317
Muu rahankäyttö	1 790
Paikallisliikenne	1 543
Ravintolapalvelut	16 938
Vähittäiskauppa	5 028
Yhteensä	44 620

Staalon teatterifesteillä vuonna 2014 käyneet matkailijat aikaansaivat hieman yli 44 000 euron palkkatulovaikutukset, jotka on esitetty toimialoittain taulukossa 23. Majoitus- ja ravintolapalveluiden palkkatulovaikutukset olivat lähes yhtä suuret, molemmilla toimialoilla yli 16 000 euroa.

Taulukko 24. Staalon teatterifestien kunnallispalkkaverotulovaikutukset

Toimiala	€
Huvi- ja virkistyspalvelut	291
Majoituspalvelut	2 126
Muu rahankäyttö	233
Paikallisliikenne	201
Ravintolapalvelut	2 207
Vähittäiskauppa	369
Yhteensä	5 427

Staalon teatterifestien välittömät kunnallispalkkaverotulovaikutukset olivat noin 5 400 euroa. Selvästi suurin osa näistä kertyi majoitus- ja ravintolapalveluiden toimialoilta. Muiden toimialojen verotulovaikutukset olivat varsin vähäisiä, yhteensä noin 1 000 euroa. Palkkavero on laskettu matkailuvaikutuksen perusteella ja esitetty taulukossa 24.

5. Pohdinta ja ohjeistus selvityksen tekemiseen

5.1 Pohdinta

Kyselyihin perustuvien selvitysten luotettavuus riippuu osaltaan vastausten määrästä, joka yleensä kiinnostaa suuresti myös raportin lukijoita. Tapahtumien talousvaikutusten arviointi -hankkeen selvitysten kyselyihin osallistui 124 - 229 vastaajaa. Vastausmäärä riippuu luonnollisesti tapahtuman koosta. Vastauksia kerätessä on hyvä huomioda, että ne jaetaan analysoinnissa useisiin taustaryhmiin. Paikallisvastaajat rajataan aluksi pois matkailutulon laskennasta. Majoitukseen liittyviä taustaryhmiä on usein ainakin kolme. Kun lisäksi vähennetään ne matkailijat, joille tapahtuma ei ollut motiivi saapua alueelle, on tehty vastausjakaumista riippuen jopa huomattava karsinta kokonaisvastausmäärästä. Ilmiö näkyi myös tämän työn selvityksissä. Toisaalta eri ryhmien vastaukset ja niiden keskinäiset suhteet vaikuttivat pääpiirteissään loogisilta. Pienten vastaajaryhmien ongelmaa voi välttää esimerkiksi keräämällä jokaiseen ryhmään kuuluvia vastauksia tietty minimimäärä. Ryhmien väliset suuruussuhteet arvioidaan tällöin keräämiseen kuluneen ajan perusteella. Ongelmana tosin voi olla, että johonkin ryhmään kuuluvia henkilöitä on vähän ja näin kaikkien ryhmien vastausmäärä jää pieneksi. Lisäksi ryhmien välisten suuruussuhteiden mittaaminen on ehkä epätarkempaa, mikäli se tapahtuu keräämiseen kuluneen ajan perusteella.

Tapahtumien talousvaikutusten selvityksissä tulee ajoittain esille sellaisia tilanteita, jotka vaativat oikean toimintakäytännön linjaamista. Staalon teatterifesteille esimerkiksi osallistui lukuisia vastaajia, joiden matkan ja osan palveluista oli maksanut työnantaja. Tämä aiheutti epäselvyyksiä siitä, kuinka suuri kyseisen kulutuksen arvo on ja pitäisikö se kirjata selvitykseen. Vaikka kulutus on työnantajan maksamaa, ei ole syytä jättää sitä menojen ulkopuolelle. Vastaajaa on hyvä pyytää laskemaan ilmoitettuun kulutukseen mukaan arvio myös toisen tahon maksaman palvelun arvosta.

Pyhän ja Luoston selvityksissä vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kulutus vuorokautta kohden. Kitilän Staalon selvityksessä puolestaan kysyttiin matkakohtaista kulutusta. Kulutus vuorokautta kohden on perusyksikkö, jota on helppo vertailla esimerkiksi tapahtumien välillä. Tapahtumien talousvaikutusten laskennassa kävijäkohtainen tulo mitataan kuitenkin kulutuksella matkan aikana, ja se osoittautui selvityksissä käytännöllisemmäksi mittayksiköksi. Sekä vastaajien että selvityksen tekijöiden aikaa ja vaivaa säästyy, kun laskentaa ei tarvitse tehdä vuorokausikulutuksen kautta. Vuorokausikulutus on kuitenkin mahdollista laskea viipymän avulla.

Selvitystuloksista on pyritty tekemään mahdollisimman realistisesti tapahtuman alueelle tuomia hyötyjä kuvaavia. Vaikutuksista on karsittu pois paikallisten ja muusta kuin tapahtuman ansiosta paikalle saapuneiden osuus. Myös monia kriteerit periaatteessa täyttäviä vastauksia on tarkasteltu kriittisesti. Jos vastaus vaikutti mahdottomalta tai muuten virheellisesti, sitä ei käytetty laskennassa. Maksuttomassa majoituksessa yöpyvien ja osittain tapahtuman vuoksi alueelle saapuneiden ryhmä aiheutti suurimman osan tulkinnanvaraisista tapauksista. Matkailukeskuksissa kuten Levillä, Pyhällä ja Luostolla on runsaasti vapaa-ajan asuntoja, joissa lomailevien matkailijoiden ohjelmaan kuuluu paikalliseen tapahtumaan osallistuminen. Esimerkiksi eläkeläisen mökkiloma voi olla jopa useita viikkoja pitkä. Pitkä viipymä lisää perustarpeisiin liittyvää kulutusta, mutta mökkiläinen voi tehdä myös suurempia hankintoja. On hyvin tulkinnanvaraista, voidaanko tämän kaltaista kulutusta lukea tapahtuman ansioksi. Tässä selvityksessä karsittiin osa vastauksista pois tapauskohtaisen harkinnan jälkeen, koska katsottiin että ne eivät kuvaa tapahtuman vaikuttavuutta. Mitattuja rahankulutuksen tasoja voi joissakin tapauksissa pitää suurina verrattaessa niitä esimerkiksi rajahaastattelututkimusten antamiin tietoihin matkailijoiden rahankulutuksesta. Yksi selitys tähän on, että jo itse tapahtumaan osallistuminen, ku-

ten pääsylippujen ostaminen, aiheuttaa suurimmillaan satojen eurojen menot.

Työllisyys-, palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutuksia ei ole usein laskettu tapahtumien talousvaikutusten selvityksissä. Tapahtumien talousvaikutusten arviointi -hankkeen selvityksissä laskettiin mainitut vaikutukset, mutta todettiin, että ne olivat kohdetapahtumissa varsin pieniä. Vaikka tapahtuman matkailutulo olisi useita satoja tuhansia euroja, esimerkiksi matkailutyöllisyys jää niin vähäiseksi, että sitä on vaikea eritellä toimialoittain. Pienten tapahtumien kohdalla työllisyysvaikutukset voi esittää kokonaisuutena toimialoihin jakamisen sijaan.

Tapahtumien talousvaikutusten arviointi -hankkeessa keskityttiin kulttuuritapahtumien talousvaikutusten selvittämiseen. Myös suuret urheilutapahtumat keräävät paljon kävijöitä kohdealueelle. Mikäli kyse on kilpaurheilusta, tapahtumaa seuraava yleisö on usein suuri. Jos taas kyse on kuntourheilutapahtumasta, voi itse tapahtumaan osallistuvien määrä olla tuhansissa mitattava. Lapissa järjestetään vuosittain lukuisia urheilutapahtumia, joiden talousvaikutuksia ei ole juuri selvitetty.

Nyt päättyneessä selvityshankkeessa pohjoismaisen menomenetelmän todettiin soveltuvan hyvin lappilaisten tapahtumien talousvaikutusten selvittämiseen. Tapahtumien työllisyys-, palkkatulo- ja palkkaverotulovaikutusten laskeminen ei ole kovin yleistä. Pyhä Unpluggedin, Luosto Classicin ja Staalon teatterifestien kohdalla osoittautui, että mikäli tapahtuman matkailutulo on joitakin satoja tuhansia euroja tai tätä pienempi, työllisyysvaikutukset jäävät sen verran pieniksi, että niitä on vaikea esittää toimialoittain. Nämä vaikutukset on ehkä tarkoituksenmukaisinta esittää ilman toimialajakoa, mikäli niitä lasketaan. Tapahtumien talousvaikutusten selvityksissä ei yleensä keskitytä paikallisten kävijöiden vaikutukseen, koska sillä on merkitystä lähinnä, mikäli tapahtuma saa paikalliset jäämään alueelle muualle matkustamisen sijaan. Vaikka tämän ns. paikallisten nettovaikutuksen laskeminen on haasteellista, siihen tulisi pyrkiä, mikäli paikallisten vaikutusta arvioidaan. Sinänsä toimivan pohjoismaisen menomenetelmän vaihtoehtona olisi mahdollista käyttää esimerkiksi aiemmin mainittua arvonlisämallia. Tietojen keräämisvaiheessa esille tulleet ongelmat liittyivät lähinnä vastausten määriin, jotka jäivät joissakin tapauksissa pienehköiksi. Vastausten keräämistä olisi syytä tehostaa tai kehittää eri-

tyisesti pienten tapahtumien kohdalla, jotta kaikkiin taustaryhmiin tulisi riittävästi vastauksia. Tapahtumien välittömät talousvaikutukset ovat vain osa tapahtumien taloudellista hyötyä. Esimerkiksi imago-vaikutusten voi olettaa olevan merkittävästi alueiden markkinointia tukevia. Muita mahdollisia selvityskohteita voivat olla mm. tapahtumien vaikutukset paikallisten asukkaiden elämään ja kohdealueen ympäristöön.

5.2 Ohjeistus selvityksen tekemiseen

Kyselyvaiheessa luodaan edellytykset hyvän selvityksen tekemiselle. Kyselyn tekeminen valmiin lomakkeen avulla on periaatteessa helppoa, mutta on kuitenkin hyvä huomata jotakin seikkoja. Vastaukset tulisi pyrkiä keräämään haastattelemalla, eli siten, että kyselyä tekevä henkilö pyytää tiedot vastaajilta, mutta täyttää itse lomakkeen. Näin toimien vähennetään tyhjäksi jääneitä kohtia ja harkitsemattomasti tai tahallisesti väärin annettuja tietoja. Monissa tapahtumissa anniskellaan alkoholijuomia. Tämä antaa oman leimansa vastaamiseen. Anniskelusta nauttineiden vastaushalukkuus on usein hyvä, mutta selvästi päihtyneiden vastauksiin on syytä suhtautua kriittisesti tai jättää heidät huomiotta. Mikäli kysely joudutaan toteuttamaan vähäisellä henkilömäärällä, lomakkeita voi jakaa esimerkiksi seurueen täytettäväksi pysytellen itse lähellä, jotta voi antaa tarvittaessa ohjeita vastaamiseen.

Kyselijän tulisi olla varma siitä, että kohdehenkilö on tapahtumaan osallistuva, eikä esim. satunnainen ohikulkija. Kyselyotoksen avulla arvioidaan vain tapahtumaan osallistuvien aikaansaamaa talousvaikutusta. Tapahtumat tosin usein houkuttelevat alueelle sellaisia ihmisiä, jotka eivät osallistu tilaisuuksiin. Talousvaikutusten laskenta tehdään kuitenkin yleensä pääsylipun ostaneita koskevan tiedon pohjalta, joten otos tulee kohdistaa tähän ryhmään. Tapahtumaan osallistujat on helppo erottaa, mikäli kyselyä pidetään esim. rajatulla tapahtuma-alueella tai sinne johtavalla portilla tai tarkoitukseen varatussa tilassa. Kyselyä voidaan suorittaa myös esim. tapahtuma-alueella sijaitsevan hotellin aulassa, jossa liikkuu myös muita ihmisiä. Tällöin on hyvä kysyä, onko henkilö tapahtumaan osallistuja. Joskus on vaikea määritellä, onko henkilö osallistuja. Henkilö voi esimerkiksi ohi kul-

kiessaan seurata hetken avointa tai ilmaista tapahtumaa. Tällöin voi olla vaikea vetää rajaa osallistumiselle. Käytännössä voi luottaa vastaajan antamaan määritelmään.

Asuinkunta merkitään kyselyssä sen mukaan, missä henkilö käytännössä asuu, ei sen mukaan, missä henkilö on "kirjoilla". Oletetaan esimerkiksi, että henkilön kotikunnaksi on merkitty Kittilä, mutta hän opiskelee ja asuu Rovaniemellä. Kun hän matkustaa tapahtumaan Kittilään, hän saapuu Rovaniemeltä tapahtuman vuoksi. Hän on siis käytännössä Kittilään hyötyä tuova tapahtumavieras. Vastaajan on ilmoitettava, vaikuttiko tapahtuma matkapäätökseen tapahtuman kohdealueelle ja jos vaikutti, oliko se pää- vai osamotiivi. Kohdealue on yleensä tapahtumakunta ja matkailija kohdekunnan ulkopuolelta saapuva, mutta määrittely voidaan tehdä toisin, mikäli ollaan kiinnostuneita esimerkiksi yksittäisen matkailukeskuksen alueelle kohdistuvista vaikutuksista.

Majoittumismuoto on selvityksen tärkeimpiä taustamuuttujia, koska kulutus vaihtelee voimakkaasti majoituksen mukaan. Vastaajaa pyydetään ilmoittamaan, onko hän päiväkävijä vai yöpykö hän kohdealueella. Yöpyjät erittellään ainakin maksullisessa majoituksessa yöpyviin ja ilmaismajoituksessa yöpyviin. Maksullisessa majoituksessa yöpyviä voi eritellä myös alaryhmiin, kuten hotelleissa ja mökissä majoituvuihin. Mikäli vastauksia ei saada kovin paljon, alaryhmiä voidaan tosin joutua yhdistelemään, jotta ryhmäkohtainen vastausmäärä ei jää liian vähäiseksi.

Viipymän mittaamiseksi vastaaja ilmoittaa, onko hän päiväkävijä, tai yöpymisten määrän jos yöpyy alueella. Viipymä käsittää koko matkan, ei pelkästään niitä vuorokausia, jolloin kävijä osallistuu tapahtumaan. Jotta myytyjä lippuja koskevan tilaston avulla voidaan laskea tapahtumassa vierailleiden erillisten henkilöiden määrä, vastaajilta on tiedusteltava, kuinka moneen tapahtuman tilaisuuteen he osallistuivat. Tilaisuudella tarkoitetaan esim. festivaalien konsertteja tai esityksiä, joihin myydään erillisiä lippuja.

Rahankulutusta mittaavissa kysymyksissä vastaaja ilmoittaa euroina, kuinka paljon hän käyttää rahaa matkansa aikana kohdealueella. Matkaseurueeseen mahdollisesti kuuluvien muiden henkilöiden kulutusta ei tarvitse ilmoittaa, koska laskennassa huomioidaan myydyistä lipuista saatujen tietojen avulla tapahtuman kokonaiskävijämäärä. Paikallisliikenteen menoluokka käsittää kulutuksen esim. takseihin, au-

tojen vuokraukseen, polttoaineostoihin ja autojen huoltopalveluihin. Mukaan luetaan vain kulutus tapahtuman kohdealueella, ei matkan lähtöpaikkakunnalla polttoaine- tai lentolippuostoksista tai vastaavista menoista aiheutuneita kuluja. Majoituspalveluiden menoluokka käsittää kulutuksen hotelleihin, vuokramökkeihin ja -huoneistoihin, leirintäaluepaikkoihin jne. Ravintolapalvelut-menoluokka käsittää kulutuksen ravintoloissa, kahviloissa ja yökerhoissa. Huvi- ja virkistyspalveluiden menoluokassa ilmoitetaan kulutus mm. ohjelmapalveluihin ja nähtävyyksiin, kuten museoihin. Vähittäiskaupan menoluokassa ilmoitetaan kulutus päivittäis- ja erikoistavaraliikkeisiin. Kulutus tapahtumalippuihin ja muihin tapahtumanjärjestäjän myymiin oheistuotteisiin käsittää pääsylippujen lisäksi esim. myynnin tapahtumaravintolassa ja oheistuotteiden, kuten t-paitojen ja muistoesineiden ostot. Muu rahankäyttö -luokka käsittää ne palvelut, jotka eivät sisälly muihin menokohtiin. (Tai joita vastaaja ei osaa sijoittaa muihin menokohtiin.)

Ennen laskentaa on tapahtuman järjestäjältä hankittava tiedot myydyistä lipuista eriteltynä yksittäislippuihin ja useampaan sisäänpääsyyn oikeuttaviin tuotteisiin, kuten rannekeisiin tai passeihin. Ennen ryhmäkohtaista laskentaa majoitusmuodon mukaan arvioidaan tapahtumaan osallistuneiden matkailijoiden määrä. Tämä tapahtuu kyselyotoksen perusteella. Oletetaan, että kyselyyn vastanneista esimerkiksi 60 % ilmoitti saapuneensa kohdealueen ulkopuolelta. Matkailijoiden käyttämien lippujen määrä saadaan kertomalla jokaisen lipputyypin määrä luvulla 0,6. Varsinainen vaikutusten laskenta tehdään ryhmä kerrallaan. Olkoon matkailijoille myytyjen lippujen määrä tapahtumassa esimerkiksi 1 000 erillislippua ja 200 ranneketta. Rannekkeet oikeuttavat pääsyyn kaikkiin tapahtuman tilaisuuksiin. Oletetaan, että maksullisessa majoituksessa yöpyneiden osuus kyselyyn vastanneista on 10 %. Ryhmään kuuluville myytiin siis 100 erillislippua ja 20 ranneketta. On todennäköistä, että yksi henkilö käyttää vain yhtä ranneketta. Myytyjen rannekkeiden määrä voidaan siis muuntaa suoraan henkilöiden määräksi. Erillislippujen määrä sitä vastoin kuvaa tapahtumakäyntejä, mutta ei välttämättä kävijöitä. Tapahtumassa, esimerkiksi festivaaleilla, voi olla useita maksullisia tilaisuuksia, tässä tapauksessa konsertteja tai esiintymisiä, joihin myydään erikseen lippuja. Sama henkilö voi osallistua useaan tilaisuuteen ja ostaa niihin erilliset liput.

Koska tapahtumanjärjestäjällä ei välttämättä ole muuta tietoa, ilmoitetaan kävijämäärä usein juuri myytyihin lippuihin perustuen. Selvityksessä on mahdollista pyrkiä tarkempaan arvioon kävijämäärästä kysymällä vastaajilta, kuinka monta kertaa he osallistuvat tapahtuman tilaisuuksiin. Mikäli esimerkkinä maksullisessa majoituksessa yöpyvät ilmoittavat osallistuneensa keskimäärin kahteen tilaisuuteen, jaetaan ryhmälle myytyjen erillislippujen määrä tällä luvulla. Laskelman perusteella ryhmään kuului siis 50 erillislippua käyttänyttä henkilöä. Kun tähän lisätään myydyt rannekkeet, todetaan ryhmään kuuluneen yhteensä 70 henkilöä.

Tapahtumiin voi osallistua myös sellaisia matkailijoita, joiden matkapäätökseen tapahtumalla ei ollut merkitystä. Koska tapahtumien talousvaikutusten selvityksen tarkoituksena on selvittää nimenomaan tapahtuman ansiosta muodostunutta rahankulutusta, tulee eritellä niiden kävijöiden osuus, joille tapahtuma oli motiivi alueelle saapumiseen. Osa kävijöistä saapuu alueelle pelkästään tai suurimmaksi osaksi tapahtuman vuoksi, toiset vain osittain. Tässä selvityksessä osamotiivin omaavien kulutuksesta huomioitiin

50 %. Osamotiivin omaavien vaikutus huomioidaan selvityksissä usein rajoitetusti. On vaikea määrittää, edustaako juuri 50 % parasta käytäntöä. Sitä voidaan enemmänkin pitää kompromissiratkaisuna, joka tuottaa johdonmukaisia tuloksia, mikäli sitä sovelletaan samalla tavalla eri selvityksissä.

Talousvaikutusten laskennassa käytetään valitun taustaryhmytyksen mukaisia toimialoja koskevia keskimääräisiä rahankulutustietoja. Oletetaan, että niiden maksullisessa majoituksessa yöpyvien, joille tapahtuma oli suurin syy saapua alueelle, keskimääräinen kulutus majoituspalveluihin kohdealueella matkan aikana oli 150 euroa. Koko maksullisen majoituksen ryhmään kuului yhteensä 70 henkilöä. Kyselyn perusteella tiedetään, että 60 %:lle ryhmäläisistä tapahtuma oli suurin syy saapua alueelle ja 40 %:lle osasyys. Ensin mainittuihin kuuluu 42 henkilöä ja heidän kulutuksensa majoituspalveluihin on $42 \times 150 \text{ €} = 6\,300 \text{ €}$. Osittain tapahtuman vuoksi alueelle saapuneet maksullisessa majoituksessa yöpyvät kuluttivat majoituspalveluihin keskimäärin 130 euroa. Heidän lukumääränsä on 28 henkilöä. Ryhmän kulutukseksi muodostuu $28 \times 130 \text{ €} = 3\,640 \text{ €}$. Koska ryhmän

kulutuksesta huomioidaan 50 %, käytetään summaa 1 820 €. Poikkeuksena tästä kulutus tapahtumassa huomioidaan kokonaan, joten summa olisi jonkin verran suurempi kuin 1 820 €. Esimerkkinne maksullisessa majoituksessa yöpyvien kulutus on yhteensä $3\,640\text{ €} + 1\,820\text{ €} = 5\,460\text{ €}$. Jokaisen taustaryhmän ja toimialan kulutus lasketaan samalla periaatteella. Tapahtuman matkailutyöllisyys lasketaan johdannossa esitettyjä periaatteita käyttäen. Lähtökohtana on toimialakohtainen kokonaismatkailutulo, joka muunnetaan ensin arvonlisäverottomaksi ja jaetaan

sitten kutakin toimialaa koskevalla henkilöstö/liikevaihto -suhteella. Tuloksena saadaan toimialan matkailutyöllisyys henkilötyövuosina. Mittayksikkö kuvaa kokoaikaisten henkilöiden työpanosta vuoden aikana. Matkailupalkkatulo toimialoittain lasketaan henkilötyövuosista toimialakohtaisten ansiotietojen perusteella. Toimialat käsittävät useita luokkia, joten laskennassa on käytettävä useiden ammattien ansioiden keskiarvoja. Kunnallispalkkaverotulon laskeminen tapahtuu kuntakohtaisen efektiivisen veroprosentin ja kokonaispalkkatulon perusteella.

Kirjallisuus

- Cantell T. (1996) Kaupunkifestivaalien yleisöt. Kuopio tanssii ja soi, Tampereen teatterikesä, Turun musiikkijuhlat, Ruisrock. Tilastotietoa taiteesta nro 14. Taiteen keskustoimikunta, Helsinki 1996.
- Karppinen A. & Luonila M. (2014) Tapahtuma- ja festivaaliklusterin laskennallinen aluevaikutusmalli. Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikön julkaisusarja A. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: <http://www.satamittari.fi/linkkitiedosto.asp?taso=1&id=569>
- Kauppila P. (2001) Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset: pohjoismaisen mallin matkailijatutkimukset. Naturpolis Kuusamo, Koulutus- ja kehittämisspalvelut. Tutkimuksia 3/2001. Luettu 8.4.2015 osoitteesta: <http://www.kuusamo.fi/dman/Document.phx?documentId=xw07511145902167&cmd=download>
- Kilpeläinen P. & Kostiainen E. & Laakso S. (2012) Kaupungissa tapahtuu. Tapahtumaklusteri ja tapahtumien vaikutukset Helsingissä. Kaupunkitutkimus TA Oy. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: http://www.visithelsinki.fi/sites/visithelsinki.fi/files/files/tapahtumien_vai_kuttavuus.pdf
- Kuntaliitto 2014. Luettu 28.11.2014 osoitteesta: http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/tilastot/kuntatalous/veroprosentit/veropros_efektiivinen/Sivut/default.aspx
- Laakso S. & Kuisma H. & Kostiainen E. (2006) Worldskills 2005 Helsinki Ammattitaidon MM-kilpailut. Vaikutukset järjestäjien, yhteistyökumppanien ja aluetalouden kannalta. Kaupunkitutkimus TA Oy. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: http://www.skillsfinland.com/julkiset/julkaisut/Skills_vai_kutukset_kirja.pdf
- Laakso S. & Kilpeläinen P. & Kostiainen E. & Susiluoto I. (2006) Yleisurheilun MM2005-kisojen aluetaloudelliset vaikutukset. Kaupunkitutkimus TA Oy. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU, Jyväskylä 2006. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: http://www.kihu.fi/tuotostiedostot/julkinen/julkaisusarja_nro3.pdf
- Liukka S. & Pakarinen H. & Peräkylä E. (2007) Kulttuurin ja taiteen toimintamahdollisuuksien kehittäminen. Taloudellisten vaikutusten arviointi, Luosto Classic. Loppuraportti, Eccu Finland Oy.
- Liukka S. & Pakarinen H. & Peräkylä E. (2007) Kulttuurin ja taiteen toimintamahdollisuuksien kehittäminen. Taloudellisten vaikutusten arviointi, Pyhä Unplugged. Loppuraportti, Eccu Finland Oy.
- Matkailun edistämiskeskus (1983). Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset kunta/alueetasolla. Tutkimusmenetelmä.
- Mikkonen J. & Pasanen K. (2009) Selvitys Kuopion taiteiden juhlan asiakasprofileista ja alueellisesta vaikuttavuudesta. East Side Story – Puhuttu itäsuomalaiseen tapahtumamatkailuun -hankkeen tutkimusraportti. Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos, Itä-Suomen yliopisto & Joensuun yliopisto. Savonlinna 2009. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: http://www.kuopiofestivals.fi/wp-content/uploads/2012/04/taiteiden_juhla_loppuraportti.pdf
- Mikkonen J. & Pasanen K. & Taskinen H. (2008) Itäsuomalaisten tapahtumien asiakasprofiilit ja aluetaloudellinen vaikuttavuus. ESS vaikuttaa – tapahtumien arviointihankkeen tutkimusraportti. Matkailun opetus- ja tutkimuslaitoksen julkaisuja n:o 1. Savonlinna 2008. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: http://www.uef.fi/documents/1145891/1362833/ess_vai_kuttaa_tutkimusraportti2008.pdf/848172dc-90b4-4196-bac5-1203702ca7fe
- Neste Oil Ralli 2013. Vaikuttavuustutkimus. Sport Business School Finland. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/64446_norf_vai_kuttavuustutkimus_tiedotustilaisuus_28102013.pdf
- Northern Stars of Ice Hockey. (2013) Review of socio-economic impacts of 2012 IIHF Ice Hockey World Championship in Helsinki. PricewaterhouseCoopers Oy. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: [http://87.108.50.97/relis/REL_LIB.NSF/0/6F58576D5D98AFAAC2257B89003614D7/\\$FILE/2012%20IIHF%20Ice%20Hockey%20World%20Championship%20in%20Helsinki_Final.pdf](http://87.108.50.97/relis/REL_LIB.NSF/0/6F58576D5D98AFAAC2257B89003614D7/$FILE/2012%20IIHF%20Ice%20Hockey%20World%20Championship%20in%20Helsinki_Final.pdf)
- Pasanen K. (2009a) Selvitys Luosto Classicin asiakasprofileista ja alueellisesta vaikuttavuudesta. Kulttuurimatkailun kansainvälistymishankkeen tutkimusraportti. Itä-Suomen yliopisto, Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos.

- Pasanen K. (2009b) Selvitys Pyhä Unpluggedin asiakasprofileista ja alueellisesta vaikuttavuudesta. Kulttuurimatkailun kansainvälistymishankkeen tutkimusraportti. Itä-Suomen yliopisto, Matkailualan opetus- ja tutkimuslaitos.
- Pirkanmaan festivaalien ja kulttuurikohteiden vaikuttavuus 2013. (2014) Pirkanmaan festivaalit – Pirfest ry & Innolink Research Oy. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: http://www.pirfest.fi/wp/wp-content/uploads/2014/04/Pirkanmaan_kulttuurikohteiden_vai_kuttavuus2013.pdf
- Ruusinen M. (2013) Urheilutapahtuman taloudelliset vaikutukset – Power Cup Turku 2012. Opinnäytetyö, Savonia-ammattikorkeakoulu. Luettu 3.3.2014 osoitteesta: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201303123220>
- Satokangas P. (2015) Levi World Cup 2014 – Talousvaikutusten selvitys. Selvitysraportti. Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti (MTI)
- Satokangas P. (2013) Matkailulla maakunta menestyy. Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset 12 lappilaisessa kunnassa vuonna 2011.
- Suomen taksiliitto (2015). Luettu 10.3.2015 osoitteesta: <http://www.taksiliitto.fi/taksiliikenne/hinta/>
- Säteri J. (2010) Liikuntamatkailun taloudelliset vaikutukset Levillä. Opinnäytetyö, Turun ammattikorkeakoulu. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/22671>
- Tilastokeskus 2014. Luettu 28.11.2014 osoitteesta: http://193.166.171.75/Dialog/varval.asp?ma=010_pra_tau_101_fi&ti=Kokoikaisten+palkansaajien+lukum%E4%E4r%E4t+ja+kokonaisansiot+kuukaudessa+ammattiluokituksen+%28AML+2010%29%2C+ty%F6nantaja-sektorin+ja+sukupuolen+mukaan+vuonna+2013&path=../Database/StatFin/pal/pr/2013/&lang=3&multilang=fi
- Tilastokeskus 2015. Luettu 14.4.2015 osoitteesta: <http://193.166.171.75/Dialog/Saveshow.asp>
- Tohmo T. (2002) Kulttuuri ja aluetalous – vaikutukset ja käyttäjien kokema hyöty. Jyväskylän yliopisto, Taloustieteiden tiedekunta, lisensiaatintutkielma N:o 131/2002. Luettu 10.4.2015 osoitteesta: <http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTFvMjAvMTRfMTZfNDZfNTRfS3VsdHR1dXJpX2phX2FsdWV0YWxvdXMucGRmIlld/Kulttuuri%20ja%20aluetalous.pdf>
- Tuuri H. & Rumpunen S. & Korttesluoma A. & Katajavirta M. (2012) Etelä-Pohjanmaan kesätahtumat 2012, kävijäprofiili, kävijätyytyväisyys ja aluetaloudellinen vaikuttavuus. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Luettu 26.2.2014 osoitteesta: <http://www.seamk.fi/matko/tutkimukset/Kes%E4tahtumat2012.pdf>
- Tyni M. & Aho S. (1999) Sodankylän elokuvajuhlat: yleisön rakenne ja arviot sekä talousvaikutukset 1999. Lapin yliopiston matkailun osaamiskeskuksen tiedotteita 5/99.
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2014. Luettu 28.11.2014 osoitteesta: <http://www2.toimialaonline.fi/>

Taulukot

Taulukko 1.	Pyhä Unpluggedin päiväkävijöiden rahankäyttöä henkilöä kohden	9
Taulukko 2.	Pyhä Unpluggedin päiväkävijöiden matkailutulo vaikutus	9
Taulukko 3.	Pyhä Unpluggedin ilmaismajoittujien rahankäyttö henkilöä kohden	10
Taulukko 4.	Pyhä Unpluggedin ilmaismajoittujien matkailutulo vaikutus	10
Taulukko 5.	Pyhä Unpluggedin maksullisessa majoituksessa yöpyvien kulutus henkilöä kohden	11
Taulukko 6.	Pyhä Unpluggedin maksullisessa majoituksessa yöpyvien matkailutulo vaikutus	11
Taulukko 7.	Pyhä Unpluggedin matkailupalkkatulo	13
Taulukko 8.	Pyhä Unpluggedin kunnallispalkkaverotulo vaikutukset	13
Taulukko 9.	Luosto Classicin päiväkävijöiden rahankulutus henkilöä kohden	14
Taulukko 10.	Luosto Classicin päiväkävijöiden matkailutulo vaikutus	15
Taulukko 11.	Luosto Classicin ilmaismajoittujien rahankulutus henkilöä kohden	15
Taulukko 12.	Luosto Classicin ilmaismajoittujien matkailutulo vaikutus	15
Taulukko 13.	Luosto Classicin maksullisten majoittujien rahankulutus henkilöä kohden	16
Taulukko 14.	Luosto Classicin maksullisten majoittujien matkailutulo vaikutus	16
Taulukko 15.	Luosto Classicin välittömät palkkatulo vaikutukset	17
Taulukko 16.	Luosto Classicin kunnallispalkkaverotulo vaikutukset	17
Taulukko 17.	Staalon teatterifestien päiväkävijöiden rahankulutus henkilöä kohden	19
Taulukko 18.	Staalon teatterifestien päiväkävijöiden matkailutulo vaikutus	19
Taulukko 19.	Staalon teatterifestien ilmaismajoittujien rahankulutus henkilöä kohden	19
Taulukko 20.	Staalon teatterifestien ilmaismajoittujien matkailutulo vaikutus	20
Taulukko 21.	Staalon teatterifestien maksullisessa majoituksessa yöpyvien rahankulutus henkilöä kohden	20
Taulukko 22.	Staalon teatterifestien maksullisessa majoituksessa yöpyvien matkailutulo vaikutus	20
Taulukko 23.	Staalon teatterifestien matkailupalkkatulo vaikutukset	23
Taulukko 24.	Staalon teatterifestien kunnallispalkkaverotulo vaikutukset	23

Kuvat

Kuva 1.	Pyhä Unpluggedin matkailutulo vaikutus toimialoitain	11
Kuva 2.	Pyhä Unpluggedin matkailutyöllisyys	12
Kuva 3.	Luosto Classicin välitön kokonaismatkailutulo toimialoitain vuonna 2014	16
Kuva 4.	Luosto Classicin matkailutyöllisyys	17
Kuva 5.	Staalon teatterifestien välitön matkailutulo toimialoitain	21
Kuva 6.	Staalon teatterifestien matkailutyöllisyys	22

Suomessa järjestetään lukuisia yleisötapauhtumia, joihin osallistuu matkailutuloa tuottavia kävijöitä alueen ulkopuolelta. Tapahtumien talousvaikutukset kiinnostavat aluekehittäjiä ja matkailutoimijoita. Kuinka paljon matkailutuloa tuovat lappilaisissa kulttuuritapahtumissa, Pyhä Unpluggedissa, Luosto Classicissa ja Staalon Teatterifesteissä käyvät vieraat? Julkaisu käsittelee lisäksi menomenetelmän soveltamista tapahtumien talousvaikutusten selvittämiseen.

